

Pogovor s tovarišem Titom

»Delo na gojitvi divjadi in razvijanje lovske discipline sta temeljna pogoja za doseganje še večjih uspehov v lovstvu,« je rekel tovariš Tito zastopnikom lovcev Jugoslavije.

V začetku junija preteklega leta je bila v tisku kratka a za lovce vesela vest, da je predsednik Republike Josip Broz Tito z zastopniki lovcev Jugoslavije, preživel dan v Dobanovškem zabranu, nedaleč od Beograda. Ob sestanku pred lovsko hišo, je predsednika Tita pozdravil v imenu navzočih članov Izvršnega odbora Glavne lovske zveze Jugoslavije in predsednika, oziroma sekretarja republiških lovskih zvez in zastopnikov Uprave gojišča za divjad »Jelen« in Beograjskega lovskega društva, predsednik Glavne lovske zveze Svetislav Stefanović. Sv.

Stefanović je hkrati izročil predsedniku Titu bronasto skulpturo srne z mladičem, v naravni velikosti, delo kiparja Vlada Petrića, kot dar in izraz spoštovanja in hvaležnosti stotisoč jugoslovanskih lovcev, za dosedanje pomoč in pozornost, posvečeno razvoju lovstva Jugoslavije.

V znak priznanja dosedanjega dela in pospeševanja našega lovstva in zlasti za osebno zavze-manje pri uničevanju škodljive divjadi, je predsedniku Titu kot zaslužnemu članu Beograjskega lovskega društva, izročil predsednik društva Tihomir Stojanović, društveno diplomu na pergamentu.

Predsednik Tito se je najprisrčneje zahvalil za darove in izkazane pozornosti ter je po navzočih zastopnikih sporočil vsem jugoslovanskim

lovcem svoje najboljše želje za bodoče delo pri gojitvi divjadi in krepitvi lovske discipline.

Po skupnem kosilu so se predsednik Tito in skupina voditeljev lovskih organizacij nekaj časa sprehajali po gozdu in ogledovali moderno urejene fazanerije Uprave gojišča za divjad »Jelen«.

Za tem se je nadaljeval pogovor o mnogih perečih vprašanjih v zvezi z razvojem našega lovstva in njegovim gospodarskim značajem, posebej z delom, življenjem in nalogami naših lovskih organizacij.

*

Kratka novinarska vest, podobna vsem, o mnogih srečanjih tovariša Tita z ljudmi. Toda to srečanje se je vendarle razlikovalo od drugih, srečanje, ki je trajalo ves dan in eno redkih v življenju človeka, ki nikoli ne zgubi na svoji lepoti in značilnosti ter leta pozneje lahko pišemo in govorimo o njem, kakor da je bilo doživljeno pred kratkim.

Dopoldne smo vstopili v dišeč, od sonca ožarjen hrastov gozd. Pozno zvečer šele smo gozd zapustili z občutkom, da smo doživeli svoj najlepší lovski dan.

Tovariša Tita smo srečali pred lovsko hišo. Nedelja je bila in prišel je, da se tukaj v spomladanskem soncu in senci košatih hrastov malo odpočije. Gotovo je na naših obrazih opazil, da nam je žal, da mu s prihodom kratimo trenutke odpočitka. Toda s svojim vedrim nasmeškom nas je ohrabil in s tem povedal, preden je to izgovoril, da mu je ta lovski sestanek prijeten.

Pozorno je tovariš Tito poslušal pozdrav, ki mu ga je v imenu navzočih in vseh lovcev Jugoslavije izrekel predsednik Glavne lovske zveze Sv. Stefanović: »Nestrpno smo pričakovali, tovariš Tito, da se srečamo z Vami in se Vam zahvaljujemo, da ste nam to omogočili. Predvsem smo prišli, da Vam izročimo najtoplejše pozdrave sto tisoč organiziranih lovcev Jugoslavije in da Vam zaželimo dobro zdravje in mnogo uspeha v Vašem delu za dobrobit naših narodov in naše socialistične domovine.

Lovci Jugoslavije smo resnično ponosni in srečni, da je Predsednik naše Republike in Predsednik vlade, veliki lovec z vsemi najlepšimi in najplemenitejšimi lastnostmi človeka, ki ljubi naravo in divjad, človeka, ki goji divjad in posveča veliko pozornosti njenemu razmnoževanju in naseljevanju novih vrst...«

Primerov za to je v preteklih letih dovolj in jih je Sv. Stefanović navedel, poudarjajoč, da so ti pomenili pobudo za vse lovce v naši državi, da vztrajajo pri vršitvi nalog, ki so bile pred njimi. »Zato, tovariš Tito«, je na koncu dejal Sv. Stefanović, »smo Vam hvaležni za vse, kar ste storili za razvoj našega lovstva.«

Tovariš Tito se je zahvalil za to priznanje, a je v svojem odgovoru na pozdrav takoj izrazil

zadovoljnost, da se za gojitev divjadi in napredek lovstva v naši državi, danes brigajo široke mase naših lovcev in ne samo ozek krog ljudi.

Odzdravljajoč zastopnikom lovcev Jugoslavije, je tovariš Tito poudaril, da na široko zastavljeno delo pri gojitvi divjadi omogoča in dosega velike uspehe, kar je v korist ne samo naših lovcev, temveč tudi naše skupnosti na splošno.

»Spominjate se, da so bili spočetka ljudje, ki so govorili, da mi zgolj prenašamo vesti o gojitvi, dejansko pa uničujemo divjad. Toda sedaj se že vidijo uspehi našega dela, ko lahko rečemo za vso našo deželo, da je glede gojitve divjadi med prvimi v Evropi. To smo dosegli, zahvaljujoč se v prvi vrsti vsem vam, ki delate na polju lovstva in vsem članom naših lovskih društev. Skrbite, da v bodoče greste še z večjo zavzetostjo in uspehom po tej poti. V delu za razvijanje discipline lovcev, vidim stvarne pogoje za dosedo še večjih uspehov na tem polju. Disciplina naših lovcev se veča in se tega veselim. Toda ni še stoo odstotna, čeprav je v tem pogledu mnogo storjenega.« Besede tovariša Tita so zveneale kakor naročilo. Imeli smo vtis, da je želel, da te njegove misli prodre do vseh naših lovcev in da postanejo njih lastne. Rekel je: »Disciplina je v lovstvu kakor na lovu zelo važna, ker bi lovec na lovu hotel, da upleni vse, kar vidi. Toda disciplina in vest ga uči, kaj sme in more in kadar sme, da se obvlada. Kadar v tem uspe, občuti še večje zadoščenje, ker pravo lovsko zadoščenje ni v ubijanju in rekorderstvu.«

Tovariš Tito nam je govoril kot lovski tovariš, ki želi, da se bodo v našem lovcu vedno odražale lastnosti skrbnega gojitelja in varuha divjadi. In kjer treba, da lovec pomaga naravi ne samo v ohranitvi vrste in povečanju staleža, marveč tudi v izboljšanju njegove kakovosti. Zahteval je, da se to dela premišljeno in brez pomisleka po planiranem gojitvenem odstrelu odstrani vse slabe primerke, n. pr. pri srnjadi in jelenjadi, in to samce kakor samice, ki kvarijo vrsto. Tovariš Tito je nadaljeval: »Tudi to je potrebno v pravilno upravljanem lovišču. V tem ni ničesar, kar bi moglo ovirati pravega lovca. Zato ni treba, da bi to ovirale morebitne šale, kolikor in kjer še so, na račun tistih, ki bodo, recimo, odstrelili stare in jalove košute in srne. S selekcijo bomo dvignili kvaliteto naše divjadi na še višjo raven, pa čeprav smo pri jelenjadi že prvi v svetu.« Tovariš Tito je za tem pripovedoval, kaj dela kot gojitelj. Tudi v Beogradu, v vrtu hiše, kjer živi in kjer se uspešno razmnožujejo fazani in na Brionih, ima mimo lovnihi, zlatih in srebrnih fazanov, tudi cel zoološki vrt z raznimi živalmi, ki jih je prejel v dar iz naše zemlje ali iz Azije in Afrike, kjer je bil.

»Hotel bi«, nam je rekel, »da se čim več dela z gojitvijo divjadi. Pa ne zgolj onih vrst za lov, marveč prav tako, kadar gre za plemenite ptice

pevke in druge vrste, ki so koristne za poljedelstvo in sadjarstvo in ki so okras naših gozdov, parkov in vrtov. Tudi pri meni v vrtu je na stotine gugutk, kosov, slavcev, sinic in drugih ptic, ki so enostavno našle zavetje, ker jih nihče ne vznemirja in ne pobija.« Z ljubeznijo je govoril o teh človekovih prijateljih. »Toda«, je dodal ostro in nevoljno, »tu nam delajo mnogo škode zračne puške in flobertovke, s katerimi brezvestna mladina in mnogokrat odrasli, tudi v mojem kraju, uničujejo prav te koristne ptice pevke in druge, ki živijo ob človeku in ki mu toliko koristijo. Nje je treba povsod zaščititi; čim prej, tem bolje. Ni važna zgolj njihova korist. Ni vse v tem, da poslušamo njihove lepe pesmi. Glavno je morda ravno to, da se v odnosu do koristnih ptic in narave sploh, zrcali kultura človeka, kultura ljudstva. Treba je, da posvetite svojo pozornost iskanju načina, kako da zaščitite te plemenite, nelovne ptice, ki so sicer z zakonom že zaščitene. Tisti pa, ki želi loviti in kdor ima za to pravico, naj lovi tisto, kar je dovoljeno, tedaj ko je čas. Kadar ni čas za lov zaščitene vrste, naj lovi nezaščitene vrste, vrane in srake.«

Iz njegovih besed je odsevala živa ljubezen do malih pernatih prebivalcev naših parkov in vrtov, naših gozdov in polja, do narave, pa tudi srd proti onim, ki tega ne razumejo, in proti drugim pojavom, ki so lovcem znani. To je bil trenutek, da mu izrazimo svojo hvaležnost in hvaležnost vseh lovcev Jugoslavije.

Razgovorov o mnogih vprašanjih življenja lovcev in divjadi so se udeleževali skoraj vsi gosti, med njimi predsednik Glavne lovske zveze Svetislav Stefanović in podpredsednika Otmar Kreačić in Aleksander Šević, ki je hkrati zastopal lovce Srbije, kot predsednik Republiške lovske zveze in sekretar Glavne lovske zveze Pero Trutin, član izvršnega odbora GLZ Ljubiša Ivković, predsednik Republiške zveze Slovenije dr. Jože Benigar, sekretar Lovske zveze Hrvatske Božidar Hrvoj, predsednik Republiške zveze Bosne in Hercegovine Blažo Djuričić, predsednik Zveze Makedonije Zlato Biljanovski, predsednik Zveze Črne gore Vlado Božanić, direktor Uprave gojišča za divjad »Jelen« Berto Tićak, njegov namestnik ing. Ivan Isaković, upravitelj Dobanovačkega zabrana Nikola Jović, ekolog Božidar Pekić, zastopnik lovcev Vojvodine Jovan Beljanski-Lala in predsednik Beograjskega lovskega društva Tihomir Stanojević.

»Pri meni v vrtu imajo fazanke gnezda in jaz oskrbujem ves ta okoliš mesta s fazani,« je pripomnil tovariš Tito in povabil goste, da se deajo.

»Naučil sem vrtnarje, da se brigajo zanje in puste travo, da zraste visoko, a da dobro pazijo, kadar kose. Nekoč so jih na dveh mestih skoraj pokosili, tako trdno so sedele. Sicer, kadar jih

najdejo, puste okoli gnezda nepokošeno travo. Če bi mogli povsod tako paziti, bi jih bilo mnogo več, a ne ravno kakor vrabcev, pač pa dovolj.«

»Pri nas, tovariš Predsednik«, je pripomnil zastopnik beograjskih lovcev, »se zelo veliko divjadi uniči ob košnji detelje. Traktorji ob košnji gredo v krogu in pritiskajo na vedno manjšo površino, zlasti neskušene mladiče in samice, ki nočejo zapustiti svojih mladičev. Rešiti jih skušamo tako, da s psi pred košnjo preiščemo tiste površine. Toda naša nova tehnika in uporaba modernih pripomočkov v poljedelstvu, nam ustvarjata velike probleme, ker se ne brigata za zaščito divjadi, mi pa nismo niti materialno kos, da bi se s temi problemi borili. Zakaj, tu so kosilnice brez zaščitnih naprav, tu je spomladansko povlačenje travnikov in pšenice, tu je umetno gnojilo, tu so kemikalije proti plevelu in mrčesu, tu je često neskrbno strupljenje miši, tu je globoko oranje, branjanje itd., a na vse to vedno manj zatavljenih ali zapleveljenih zaklonišč.«

Povzel je Sv. Stefanović: »Pri nas je stanje lovstva v celoti dobro. Sleherno leto zaznamujemo vse večje uspehe, a se z njimi ne ponašamo, v svesti si še mnogih pomanjkljivosti, prav tako vseh velikih in še neizkoriščenih možnosti za nadaljnji razvoj lovstva. Kar zadeva organizacijsko strukturo samo, smo ustanovili večje število manjših društev, nekaj čez dva tisoč, v celi republiki ter položili težišče na komune, oziroma na osnovne organizacije, v katerih se razvija operativna. Mimo lokalnih organizacij so tudi okrajne zveze, republiške zveze in Glavna lovska zveza kot vodilna telesa, ki v glavnem usmerjajo delo in vodijo politiko razvoja našega lovstva in dajejo pomoč lokalnim organizacijam. Na ta način smo odpravili birokratske oblike poslovanja v organizacijah, ki so zavirale napredek v lovstvu. Tako se je število lovcev povečalo od predvojnih 25 000 na sedanjih okoli 100 000. Razen tega se ni vodil razvid o osnovnem fondu divjadi, niti o odstrelu. Skratka, bilo je dosti anarhije. Ker je težišče našega dela v gojitvi divjadi, smo morali imeti poseben plan. Ta plan se je razširil na vse terenske organizacije, tako da imajo vse naše lovske organizacije perspektivne plane razvoja. Ta splošni perspektivni plan je razdeljen na letne platne, tako da je dejansko uveden sistem planskega vodstva in gospodarjenja v lovstvu.

Na občnem zboru v septembru 1958 smo ugotovili, da so doseženi uspehi v tem letu zadovoljivi. So še pomanjkljivosti in zablode, toda so vse lovske organizacije v glavnem sprejele plan kot edino možno obliko za razvoj. Težišče je v gojitvi plemenite divjadi. Zato smo na široko razpredli uničevanje škodljive divjadi, od katere je volk ena glavnih. Kaj pomeni uničevanje volkov, priča porast srnjadi od predvojne okoli 60 000 na sedanjo, okoli 200 000.

Dobre uspehe smo imeli z vzgojo fazanov. Po zaslugi novih ukrepov in metod, imamo že štiri do pet moderno urejenih fazanerij, ki dajo na leto lahko nad 200 000 fazanjih jajc. Sedaj že vaška društva prevzemajo fazanja jajca, goje kebkice in jih spuščajo v lovišča.« V zvezi s tem je S. Kreačić podal tovarišu Titu sledeči problem:

»Leta govorimo na občnih zborih, da je treba vskladiti interese lovstva, poljedelstva in gozdarstva. Mi smo ta problem temeljito preštudirali in smo si o tem na jasnem. Tega nismo preštudirali na podlagi nekih naših skušenj — ker imamo mi negativne skušenje — marveč na podlagi skušenj v deželah z naprednim lovstvom in naprednim poljedelstvom in kjer je ljudem uspelo, da so na stvaren način vskladili delo na teh treh področjih. Toda, kolikor smo v tem širokogrudni, ne najdemo v tem pogledu zadostnega razumevanja.«

»Znan mi je ta problem«, je pripomnil na to tovariš Tito. »Toda, rešiti se mora. Zakaj, če ne bo skladnosti interesov vseh treh področij, se boste zastonj mučili z reševanjem problema lovstva in gojenja divjadi. A kaj stvarno predlagate?«

Odgovoril je Sv. Stefanović in vzel za primer jerebico, kot zelo koristno za poljedelstvo, zlasti v borbi proti koloradskemu hrošču in pesnemu rilčkarju:

»V Čehoslovaški so prej izdajali ogromne vsote za kemična sredstva, za uničevanje tega mrčesa, a so ta problem zaščite krompirja in pese rešili šele, ko so začeli masovno gojiti jerebice. Pri nas se glede tega sedaj tudi izdeluje načrt. Da bi se pa ta divjad in tudi druga mogla razvijati, je nepogrešljiva zlasti pravilna uporaba agrotehničnih sredstev v poljedelstvu. Zavedamo se, da se ta sredstva morajo uporabljati in nismo nič proti temu. To je smer našega gospodarskega razvoja. Toda ta sredstva se ne smejo uporabljati na primitiven in nestrokovnen način. Zakaj, na ta način nimamo od njih koristi, temveč škodo, ki zmanjšuje to korist. Kdor strupi n. pr. miši, ne sme biti malomaren, ne sme potresati zastrupljeno zrnje pred luknjo, temveč v samo luknjo, čim dalje in globlje, da bi ga ne našle in se ne zastrupile jerebice, fazani ali druga divjad. Zaradi neskrbnega in nesodobnega ravnanja s strupom v poljedelstvu, smo imeli že dosedaj ogromne zgube. Samo v osješkem okraju je od 40 000 jerebic ostalo le nekaj kit. Po drugi strani se odrekamo lovu na to divjad in v večjem številu društev je leta ne lovimo; nasprotno, po visoki ceni nabavljamo jerebice in jih zopet naseljujemo tam, kjer so bile uničene.«

»Pa tukaj je treba nekaj ukreniti«, je pripomnil tovariš Tito. Ni dovolj, da rešujemo zadeve samo z uredbami in drugimi predpisi, temveč je treba ljudi poučiti. Treba je v tisku in na drug

način pojasnjevati, da je jerebica zelo koristna, da je fazan prav tako koristen in da je treba kemična sredstva uporabljati na način, ki ne bo nevaren naši divjadi. Razvijajte akcijo v tej smeri. Sploh je treba na vsej črti početi, kar je potrebno.«

Sekretar Glavne lovske zveze P. Trutin je obvestil tovariša Tita, da je eden temeljnih problemov, možnost lahke nabave strupenih insekticidov. Od teh, n. pr. liter »parationa« lahko zastrupi okoli 700 glav živine, oziroma tisoče jerebic in fazanov ali stotine in stotine srnjadi in jelenjadi. Mimo tega je nerazumljivo, da ne zgolj nestrokovnjaki temveč tudi mnogi agronomi in gozdarji trdijo, da imamo veliko divjadi, med tem ko dejansko nimamo niti minimalnega fonda, na primer jerebic, v primeri z drugimi deželami z razvitim poljedelstvom. Jerebic bi mogli imeti petnajstkrat toliko, pa tudi mnogo več ostalih vrst koristne divjadi.«

Iz navedb predsednika Lovske zveze Slovence dr. J. Benigarja, ki je v številkah ponazoril navedbe P. Trutina, je bilo razvidno, da so n. pr. v Avstriji 1957 odstrelili čez 100 000 srnjadi, okoli 350 000 zajcev, 140 000 fazanov, 145 000 jerebic, 11 000 gamsov itd.

»Medtem«, je poudaril dr. Benigar, »je, v zvezi s tem, divjad ne samo v večjem številu gojena, temveč tudi bolje varovana. Oni imajo okoli 10 500 čuvajev, od katerih je 3500 profesionalcev. V Sloveniji pa imamo skupno okoli 350 profesionalnih čuvajev, od katerih jih odpade na lovske organizacije 40. Primeri, ki so jih navajali zastopniki naših lovcev, govore v prilog mnenju, da je mogoče brez škode za poljske posevke in za gozdove, tudi v naši deželi povečati osnovni fond divjadi in dohodek od nje. Posebno prepričljiv je bil zlasti primer, da je v Čehoslovaški 15 × več jerebic in več ko 7 × toliko zajcev kakor pri nas. V tej deželi so našli tudi način za sočasno gojenje divjadi in uporabo agrotehničnih ukrepov, ki so sicer zapreka za gojenje divjadi tudi v drugih deželah, med temi v Belgiji in Franciji.«

Sv. Stefanović je navedel pri nas kot primer uspešne koordinacije dela v lovstvu, gozdarstvu in poljedelstvu, podjetje »Jelen«, ki v gospodarstvu »Košutnjak« (Belje) v Baranji, in prav tako v drugih centrih kaže, kako se more pravilno gospodariti in dvigati, tako poljedelstvo kakor gozdarstvo in lovstvo. »Jelen« nam je kot primer, a poleg tega nam mnogo pomaga pri razvoju lovstva. Mi težimo za tem, da po naših možnostih razvijemo lovstvo ne samo kot športno panogo, temveč tudi kot gospodarsko vejo, tako da lovstvo doprinaša tudi splošnim naporom naše skupnosti, z ustvarjanjem čim hitrejšega in višjega gospodarskega razvoja. Sedaj izvozimo n. pr. okoli 40 000 živih zajcev in nekaj deset tisočev ustrelenih. Inozemstvo povprašuje po našem zajcu in za enega dobivamo 12—14 do-

larjev. Vendar je to doprinos naši skupnosti. V okviru razvojnega plana lovstva, uvedbe novih oblik in modernega načina dela v lovstvu, smo pred tremi, štirimi leti osnovali tudi Institut za znanstvena raziskovanja v lovstvu. In čeprav se bori z materialnimi in kadrovskimi težavami, je vendar mnogo storil, da se naše lovstvo razvija na sodobnih temeljih. Zato se nadajamo, da bomo dobili pomoč skupnosti za ta Institut, ki ga moramo obdržati, tem bolj, ker na naših poljedelskih in gozdarskih fakultetah na splošno lovstvo ni uvedeno kot predmet.«

Tovariš Tito je za te probleme pokazal največje razumevanje. »Menim«, je rekel, »da je lovstvo treba obravnavati in razvijati kot gospodarsko vejo. Zato bi bilo treba lovstvo uvesti kot obvezen predmet tudi v srednje gozdarske šole in na fakultete. Lovske fakultete mi ne moremo imeti, pač pa obvezen predmet lovstva na gozdarski fakulteti. Mislim, da bi bilo to pravilno.«

Očividno je bil zadovoljen, ko je slišal od zastopnika makedonskih lovcev J. Biljanovskega, da je na fakulteti v Skoplju lovstvo obvezen predmet.

Gospodarski značaj lova in zelo aktualen problem vsklajevanja odnosov in interesov poljedelstva, gozdarstva in lovstva, sta bila obširni temi prazgovor.

Zastopniki lovcev so navajali primere o koristi, ki jo dajeta divjad in lov tako lovcem kakor skupnosti, ki za lovstvo kot gospodarsko vejo ne daje nobene dotacije. Skupnost še nič ne investira v lovišča društvenih organizacij. Pri tem so lovski čuvaji poseben problem; od rešitve tega je odvisno boljše gojenje in varstvo divjadi. V zvezi s tem je tudi problem blagega odnosa sodnih organov do lovskih tatov.

Vrsta navedenih primerov o nepravilno blagem postopanju v primerih lovske tatvine, je tovariša Tita iznenadila.

»Čudim se takemu odnosu«, je pripomnil. »Saj gre tudi tu za ljudsko premoženje in treba je varovati interes skupnosti. Mislim, da je v takih primerih treba pisati v tisku. Kadar je govor o postopku po zakonskih predpisih, tedaj je v njih treba gledati vsebino, a ne zgolj formo. Kaj bi bilo n. pr. z našo jelenjadjo, da je po vojni nismo zaščitili in primere lovske tatvine ne strogo kaznovali? Ne bi je imeli. A tudi jelen in vsaka druga divjad ima svojo vrednost kakor ostalo splošno ljudsko premoženje, ki ga želimo povečati in varovati.«

O. Kreačič je k temu izrazil mnenje lovskih zastopnikov, da bi moral biti na lovski čuvajski službi zainteresiran okraj, prav tako kakor ima poljske in gozdne čuvaje. Tudi ribarska čuvajska služba je boljše organizirana. Tu je tudi milica, pa bi ta in gozdarsko osebje mogli opravljati tudi dolžnost lovskih čuvajev. Saj divjad

in lov ne donašata koristi le posamezniku temveč tudi skupnosti, pa bi morala skrbeti za divjad tudi komuna, a ne samo lovske organizacije. Tovariš Tito se je strinjal s posebej poudarjenim načelom, da gre osnovni dohodek lovskih organizacij za reprodukcijo, pa tudi s tem, da lovec, član lovske organizacije, ki plačuje članarino, nekaj za to dobi.

Dopolnjujoč svojo misel, je dostavil: »Če želite, da si nabavite večja sredstva za povečanje staleža koristne divjadi, kar je pravilno, menim, da bi v te fonde mogli iti, n. pr. zajčji kožuhi, meso bi pa pripadlo lovcu. Ne morem razumeti, zakaj, recimo, koža vidre brezplačno pripade enemu članu lovske organizacije, ker je to splošno, skupno premoženje. Pravilneje naj gre ta vrednost v fond za reprodukcijo. To bi jaz reguliral s predpisi. Določil bi, koliko bi se za to plačalo in potem, upam, bi s temi sredstvi mogli plačati lovske čuvaje in drugo. Tako bi bila tudi komuna bolj zainteresirana in med lovci bi bila ustvarjena enakopravnost. Razume se, da tisti ki več upleni, da tudi več stori za skupnost.«

Problem dohodkov za fonde, za gojenje in za koriščenje divjadi je v raznih lovskih organizacijah rešen na različne načine, nekje z večjim uspehom, nekje z manjšim. Posamezne lovske organizacije n. pr. na Hrvaškem, si pridobivajo znatne dohodke s prodajo divjadi in nekatere od teh porabljajo ta sredstva za zelo uspešno reprodukcijo z gojenjem zlasti jerebic in fazanov. V Sloveniji, ki ima tudi lepe uspehe v delu lovskih organizacij, je izkoriščanje sredstev urejeno z zakonom. Vse, kar se ne more razdeliti v družini sami, gre v lovske fonde za reprodukcijo. V centralni fond se zbirajo sredstva od tistih, ki imajo več in dajejo onim, ki imajo manj. Pohvalno je za lovske organizacije v Makedoniji, ki so storile, da lovstvo tam naglo napreduje, pa tudi n. pr. lovsko društvo v Novem Kneževcu in Beograjsko lovsko društvo, ki v težkih razmerah uspešno goji zlasti jerebice in fazane.

Lovci so bili srečni, da so mogli tovarišu Titu poročati o vsestranskem napredku naših organizacij in našega lovstva, kar je z zadovoljstvom sprejel.

Sv. Stefanović in P. Trutin sta poudarila, da je ena naloga programa in politike Glavne lovske zveze, dviganje zavesti članov do ravnih, da lovec ne hodi s puško zgolj zato, da lovi, temveč, da je pred vsem človek, ki želi divjad gojiti.

Dosedaj doseženi rezultati in pogledi na možnost za razvoj našega lovstva, hkrati s sprejetimi in deloma že izvršenimi plani, so pokazali jasno perspektivo bližnje in daljnje bodočnosti. Zastopniki lovcev Jugoslavije so vedeli, da prevzemajo velike obveznosti, ko govorijo pred tovarišem Titom, a so to storili, prepričani, da

bodo mimo vseh težkoč, tudi člani lovskih organizacij in širši ljudski sloji, kakor tudi organske oblasti, pomagali ustvariti te perspektive.

Tudi tovariš Tito je govoril o izgledih za bodočnost: »Mislim, da imamo pri nas pogoje za še večji razvoj lovstva v vsej naši državi. Tam pa, kjer ni pogojev za razvoj katerekoli druge gospodarske veje, se more z gojenjem divjadi razviti lovski turizem, pa se bo tudi od tega nekaj dobilo. Ljudje v takih krajih bi mogli živeti od dela pri razmnoževanju raznih vrst

divjadi. Ko bodo značaj gospodarske koristi od divjadi in lova na splošno bolj razumeli, bodo stvari še bolj napredovale. Toda, končno je treba gledati tudi na stimulans za lovce, ker brez tega ne gre.«

*

Hitro nam je potekel najlepši lovski dan v pogovoru in mislih s tovarišem Titom, v mislih, ki nas vse obvezujejo...

Po Tihomiru Stanojeviću, Lovačka revija
1960—5 — M. Š.

Strel s kroglo v zeleni praksi

Ing. Pavel Ažber

Današnji pogled na lovsko etiko zahteva od lovca-uplenitelja mnogo več strelskega znanja, kot pred sedanostjo, ko so streljali na brakadah s šibrami tudi po veliki divjadi. Mislim, da ni nič lažjega kot zadeti s svinčeno točo razmehoma veliko srnino telo v trenutku, ko se upehana od zasledujočih brakov, ustavi pred strelcem.

V bistveno težjem položaju je lovec tedaj, ko se po utrudljivem zalazu znajde nenadoma pred srnjakom in pri tem še v neugodnem položaju za strel.

Često se nam nudi priložnost za nujen gojitveni odstrel ravno v trenutku, ko smo med zalazom v strmim terenu in poleg tega ni mogoče streljati drugače kot čepé. Tak strel je lovsko opravičljiv, toda le za lovca, ki je takega streljanja več in se ne zanaša na srečo, ampak zgolj na svojo strelsko sposobnost, ki si jo je pridobil s prakso.

Resnici na ljubo moramo priznati, da grešimo najbolj grobo ravno na tem področju. Vsakdo hoče namreč veljati za dobrega strelca, a to brez truda, ki ga zahteva tak ugleden naslov.

Lovska morala bo le tedaj na primerni višini, kadar se bo sleherni lovec zavedal odgovornosti svojega dejanja in bo ukrivil prst le, kadar bo po stvarni presoji položaja in svojih strelskih sposobnostih, svest zadetka.

V svojem članku se dotaknem zgolj stvari, ki se tičejo neposredno lovca samega in njegove risanice, a ne toliko puškarja.

Najprej bi rad omenil dejstvo, ki povzroča največ nepotrebnih muk zastreljeni divjadi. Člani zelene bratovščine lahko namreč za boleznijo, ki je divjadi zelo škodljiva. Skoraj vsakdo si tako rad zapomni dober strel, ki ga je ob kaki priložnosti oddal bolj ali manj po sreči v tarčo ali v živi cilj, deset slabih, zgrešenih strelcev pa pozabljamo kot neprijetnost, ki se je hočemo čimprej znebiti. Tako ravnanje je

v bistvu zgrešeno, kajti ravno slabi streli nam morajo dati največ misliti.

Sleherni zgrešeni strel bi morali takoj preveriti in dognati kje je krivda, ali na puški ali na strelcu. Preden ni napaka ugotovljena in odstranjena, bi po pravilu sploh ne smeli ponovno streljati na divjad. Kdor ravna drugače, ne zasluži imena lovec, kajti tako početje je za lovca nečastno.

Vzroki številnim razočaranjem, zlasti začetnikov, so prehitri streli, ali boljše rečeno — streli ob nepravem času. Začetnik čaka srnjaka. Ko se pojavi na poseki rdeča lisa, ki se bliža oznojenemu Dianinemu častilcu, se tega poloti bojazen, da ga bo rogač opazil in odskočil. Puška se priglasi kar sama k licu in že je nepremišljen strel v štoru. To je glavni vzrok, zakaj novinci, ki so na strelišču lahko sicer dobri strelci, streljajo v lovišču bolj kozle in manj srnjake.

Kakor povsod v življenju, velja tudi tu zlato pravilo, ki pravi: Vse ob svojem času. Dober lovec se odlikuje tudi po tem, da zna pravi trenutek izrabiti in izkoristiti. Ako situacija ni ugodna za zadnje dejanje, je bolje, da ostane krogla v cevi.

Napotek mlademu lovcu naj bo: Ko zagleda srnjaka, naj mu nikar ne bo takoj na misli streljanje, ker ga bo tedaj zagotovo polomil. Prve trenutke zgrabi lovec huda lovska mrzlica. Zato je zelo koristno, da usmerimo svojo koncentracijo na stvari, ki so v tem trenutku zelo važne, hkrati pa ugodno vplivajo na našo umiritev. Tako se vsaj deloma rešimo prevelike lovske mrzlice. Ocenjevanje živali, določitev markantne točke, kjer se divjad nahaja, ko hočemo streljati in končno še bežen pogled po puški, nas precèj umiri. S tem, da smo pred strelom pogledali tudi varovalko na puški, smo odstranili nevšečnost, da bi pritiskali na sprožilno ob zaprti varovalki, kar zelo neugodno vpliva na mirnost ponovnega naproženja.

Z opazovanji sem dognal, da se zlasti ne morejo pred strelom prav umiriti lovci, ki jim je edina misel trofeja in streljanje, vse ostalo pa postransko.

Povod številnim zgrešenim strelom je tudi dejstvo, da cilj, ki se nenadoma premakne, strelca vznemiri, ker se ga nehote loti bojazen, da mu divjad uide. Zgodi se, da sicer zanesljiv strelec meri na žival, ki nepremično stoji, pa se prestopi in v tem poči. Zastreljena ali zgrešena žival zbeži, lovec pa kolne, ker je sprožil ravno v nepravem trenutku. Da se izognemo takim nevšečnostim, je treba mnogo volje, kajti že rahel pritisk prsta na sprožilo pokvari vse. Iz tega torej sledi, da dobro služi naprožilo le umirjenim osebam, ki se znajo obvladati tudi ob razburljivih dogodkih na lovu. Nervozni in neučakani strelci naj se poslužujejo raje navadnega sprožila, da ne pride do razočaranja.

Poleg solidne puške in primerne municije, je za dober in zanesljiv strel neobhodno potrebno še zaupanje strelca v lastne strelske sposobnosti. To zaupanje je zdravo le tedaj, kadar temelji na resnem urjenju in pa na zadovoljivih uspehih, doseženih pri streljanju v tarčo.

Jasno je, da si nihče od nas ne more privoščiti, da bi z uvoženo municijo, ki stane naboj morebiti 200 din, oddal potrebno število

strelav na strelišču in si tako nabiral večšine na strelskem polju. Tega tudi ni treba, ker to lahko doseže lovec na cenen način. Strelske družine z odprtimi rokami sprejmejo vsakega člana, ki ga veseli ta šport. Osnove, ki si jih bomo tam pridobili, bodo koristile slehernemu. Res je, da se streljanje na lovu v marsičem razlikuje od onega na strelišču. Zato moramo svoje vaje prilagoditi pogojem, ki ustrezajo okolju na lovu.

Sam sem 6 let član strelske družine in redno vadim z malokalibrsko puško. Vsako leto, preden grem na srnjaka, izstrelim najmanj 500 nabojev, kar me stane okrog 1000 dinarjev. To je razmeroma malo, če upoštevamo, da je uničena vrednost zastreljene srne, približno 4000 dinarjev. Največ strelav oddam v tarčo. V praktičnem streljanju vadim na ta način, da zalezujem šoje in vrane v terenih, ki so za hojo in za zalaz precej naporni. Zadetek v takih okoliščinah in zaradi majhnega cilja, zahteva mnogo spretnosti. Kdor doseže primerne uspehe ob takih pogojih, bo lahko tudi na veliko divjad oddal lovsko pravičen strel.

Na kratko sem podal nekaj praktičnih napotkov vsem tistim lovskim tovarišem, ki jim lov na veliko divjad burka lovsko kri. Mislim, da ne pretiravam, če rečem, da je dober prostoročen strel s kroglo po napornem zalazu, ponos slehernega lovca.

Nekaj o gamsih

Gamsi so poleg jelenjadi glavna divjad naših gorskih lovišč, zato gotovo ni napačno, če se o njih včasih kaj pomenimo in opišemo svoje skušnje in uspehe o gojenju in odstrelu. Omejil bi se predvsem na **stalež in odstrelni plan**. Gamsi niso nikakor tako zvesti svojemu domovanju, kot je srnjad. Selijo se z gore na goro ter se zopet vračajo. Koze s kozlički so nekoliko bolj stalne, verjetno zato, ker kozlički še ne zmorejo tako dolgih potovanj. Zato je pri ugotavljanju staleža treba to še prav posebno upoštevati zlasti tam, kjer se stika na enem in istem gorskem masivu po več lovišč. Ravno tam pridejo na dan take visoke številke, ki niso nikakor v skladu z resničnim staležem in ne s površino lovišča. Do takih astronomskih števil pride zato, ker v vsakem lovišču štejejo vse gamse, kolikor jih čez leto vidijo; v resnici so pa to eni in isti gamsi v treh ali štirih loviščih. To pa še ni glavna napaka, temveč šele začetek nesreče za gamse. Tako kot so eni in isti gamsi v več loviščih štet, tako so tudi v več loviščih eni in isti predlagani za odstrel. Odstrelni plan se pa mora izpolniti. Planiranih gamsov seveda ni toliko v vseh loviščih. Zato padejo potem premladi gamsi, bodisi kozli, bodisi koze, ki pa bi na vsak način

morali ostati za plemo. Kako brezplansko je tako planiranje si prav lahko predstavljamo, če se v stvar resno zamislimo. Zato bi bilo vsekakor potrebno, da se pred sestavljanjem staleža in odstrelnega plana, sestanejo zastopniki posameznih lovišč ter na skupnem posvetu ugotovijo stalež in sestavijo odstrelne plane. Tako bi marsikateri kozel, ki je po svojih dobrih zasnovah loviščem neobhodno potreben, ostal pri življenju in bi svoje dobre zasnove, prenesel na potomstvo. Tako pa visi na steni nekega lovca, ki mu prav gotovo ni v čast in ne v veselje, ker še ni dozorel kakor bi moral biti. Povsem napačno je tudi, če se postavi odstrelni plan za gamse po istem kopitu kakor za srnjad. Temu se protivi več faktorjev, ki jih je treba brezpogojno upoštevati. Že samo to, da je gams mnogo pozneje zrel za razplod, kot je srnjad in da ima gamsova koza le redko po dva kozliča, kar je pri srnah skoraj povprečje. Razlog, da se pri sestavljanju odstrelnega plana poslužujemo drugih mer kot pri srnjadi. Kozlov ne bi smeli nikakor streljati, dokler niso dopolnili najmanj sedem let. Tako bi imeli tisti najboljši plemenjaki vsaj nekaj prskov na voljo, da bi svoje dobro plemo prenesli na potomstvo. Dandanes pa najprej

Foto R. Marenčič

padejo ravno taki in to vedno premladi. Manjvredni bi bili odstrela potrebni, pa navadno ostanejo, ker ne izgledajo »dovolj močni«. Potrebno bi bilo, da bi se povsod postavile enake razredne meje, ki naj bi bile približno tako razdeljene, da so močni kozli z brezhibnimi roglji — doseči morajo vsaj 100 točk ter dopolniti sedmo leto.

Ib so kozli z nizkimi, tankimi, slabo zakrivljenimi ali slabo razkremenimi roglji, z dopolnjenim petim letom, ki še niso dosegli 100 točk.

Ila so kozli z dobrimi zasnovami brez napak, sposobni za plemenjake, do dopolnjenega **sedmega leta**.

Iib so kozli do petega leta s slabimi roglji, ali slabotni v telo.

Ib in Iib so vsekakor potrebni odstrela. Kozli z dobrimi zasnovami pa največje zaščite. Prav

tako je tudi s kozami. Odstreliti bi se morale vse koze, ki nimajo brezhibnih rogljev in so slabotne po telesu. Nikakor pa ne tiste, ki imajo dobre zasnove, vsaj do dopolnjenega 12. leta. Šele po 12. letu bi smele take koze kot »jalovke« odstreliti. Kajti lahko se zgodi, da je koza eno leto brez kozlička, da ji je poginil, ali ga je ugrabila roparica. Zaradi tega še ni jalovka. Tudi po 12. letu imajo koze še kozličke, toda potem so že slabotnejši in bolj podvrženi raznim boleznim in zajedavcem. Odstreliti pa se mora tudi brezpogojno vse kar ni zdravo, vse kar hitra od bolezni ali od zajedavcev, brez ozira kakšne roglje ima. Ako bi mi naše odstrelne plane tako postavili in odstrel takoj izvršili, bi imeli zdravo divjad in mnogo več zrelih in kapitalnih gamsovih kozlov. Glede bolezni, oziroma zajedavcev, moramo tem posvetiti posebno pažnjo. To so: garje, kužna slepota in pljučni črvi. Eden kot drugi od teh treh nam mora v kratkem času zmanjšati stalež. Zato je treba tudi gamsova lovišča imeti pod stalnim nadzorstvom ter vsako sumljivo žival odstreliti ter jo poslati v veterinarsko preiskavo. Drugi želodčni in črevesni zajedavci gamsom niso tako nevarni kot so n. pr. srnjadi. Gams je veličastna, čeprav sicer tako skromna divjad. Ne potrebuje nobene posebne nege, ne krmljenja. Ne dela nobene posebne škode, lovcu pa nudi mnogo izrednega užitka in veselja, seveda če je lovec, ki ljubi gore in ima noge kakor gams.

Franc Eržen

Železna Kapla, Avstrija

Miksomatoza kunccev

Miksomatoza, virusna bolezen kunccev je znana že od 1886. Prvi jo je opazil Pasteurjev učenec Giuseppe Sanarelli v Montevideu (Urugvaj) na kuncih, ki jih je uporabljal za laboratorijske poskuse. Pozneje so ugotovili, da je miksomatoza v endemičnem stanju razširjena tudi pri vseh divjih kuncih, iz rodu *Silvilagus*, ki žive tako v Severni Ameriki, kot tudi v Južni. V Angliji in Avstraliji so se zaradi prerezamnožitve poljskih kunccev (*Oryctolagus cuniculus*) nekateri tudi začeli zanimati za to bolezen.

Ko so se Angleži konec 18. stoletja izkrcali v Avstraliji, so med prvimi živalmi, celo pred ovco, tjakaj prepeljali tudi kunce. Tri četrt stoletja se kunec ni mogel aklimatizirati. Vedno znova so ga uvažali in vedno znova so doživljali neuspehe. Šele leta 1859 so opazili prvo razmnoževanje te divjadi v Avstraliji. Razmnoževanje so v začetku ovirali dingosi in divje mačke, toda že po 30 letih je izšel zakon o zatiranju kunccev. Pravijo, da so se kunci tako razmnožili, da so

postali večji škodljivci kot kenguru. Avstralska vlada je 1887. razpisala nagrado 25 000 funtov šterlingov za tistega, ki bi iznašel sredstvo za omejitev te divjadi. Pasteur je prvi mislil na mikrobiološki način zatiranja in je predlagal uporabo kokošje kuge. Predhodni poskusi, ki so jih delali tako, da so z bakterijami poškrbpljeno seno polagali pred kunčje rove, so uspeli presenetljivo. Že po 3 dneh so opazili prve poginule kunce. Vendar pa tega načina niso vpeljali, zaradi nevarnosti ki bi pretila perutnini.

Leta 1927 je znanstvenik Beaurepair Aragao priporočil Avstralski vladi zatiranje prerazmnoženih kunccev z miksomatozo. Poskušali so od leta 1936—1943, vendar le laboratorijsko. Po drugi svetovni vojni so začeli s sistematičnimi raziskovanji in 1950 našli virus na kuncih iz narave. Leta 1952 je poginilo že na desetine milijonov kunccev samo v avstralskih pokrajinah Viktorija in Nova Galija. Miksomatoza se je

tako hitro širila, da se je število kuncev v nekaterih področjih radikalno zmanjšalo.

Nadaljnje proučevanje te bolezni je pokazalo, da se je že 1953. začel odstotek poginulih živali zmanjševati, domnevno zaradi imunizacije. Nekateri strokovnjaki so mnenja, da se bo stalež kuncev prav zaradi pojava imunosti popravil.

Pri naglem širjenju te bolezni pa še ni povsem jasno, kateri so njeni prenašalci. Bolezen širijo deloma uši in komarji. Ob naseljevanju kuncev v Avstraliji se evropska uš *Spilopsyllus cuniculi* ni prilagodila na nove pogoje. Vendar so kunci v novi domovini dobili uš *Echidnophaga myrmecobii*, ki pa ni znatno udeležena pri prenašanju virusa. Komarji so tudi prenašalci, vendar je njihovo delovanje omejeno na močvirske predele. Miksomatozo so poskušali prenesti v Novo Zelandijo, vendar jim to ni uspelo, ker tamkaj nimajo kunci nobene uši. Vendar pa je kljub nepopolnemu poznavanju prenašanja bolezni jasno, da je osnovni pogoj zadostno število kuncev na enoto površine (stalež) in zadostno število prenašalcev. Zanimivo je, da se bolezen bolj širi tam, kjer si kunci lahko poškodujejo kožo in so v Avstraliji ugotovili medsebojno odvisnost med razvojem te bolezni in zaraščenostjo s trnjem, na določenem področju.

Kako je z miksomatozo v Evropi?

Prvi poskusi zatiranja kuncev z miksomatozo v Evropi datirajo iz let 1934 in 1935. Anglež Charles Martin iz Cambridgea je poskušal na zaprtih kuncih, vendar ni uspel. V dveh naslednjih letih so spustili okužene kunce v naravo, ugotovili tudi okužbe, žarišče pa je kmalu ugasnilo. Brezuspešno so poskušali tudi na Danskem. Leta 1938 je Šved Berg von Linde spustil okužene kunce v naravo in dosegel, da je na majhnem področju poginilo okoli 6000 kuncev. Le nekaj jih je preživelo okužbo.

Po drugi svetovni vojni so miksomatozo prvič opazili v Franciji 1952. v pokrajini Eure-et Loir, naslednje leto pa je zajela že obsežna področja, precej oddaljena od prvotnega žarišča. Iz Francije se je bolezen hitro širila v sosednje države (Belgijo, Holandijo, Nemčijo in Španijo); oktobra 1953. so jo že ugotovili v grofiji Kent v Angliji.

Pravi vzrok pojava miksomatoze in masovnega pogina kuncev ni bil znan, dokler ni dr. Paul Armand-Delille objavil članek v »Academie d'Agricole« št. 13 (1953), v katerem je opisal svoje prve poskuse zatiranja kuncev z virusom miksomatoze in priporočil ta način za njihovo masovno uničevanje. Kdo je ta človek, ki so se mu kunci tako zamerili? Dr. Paul Armand-Delille je zdravnik, specialist za otroške bolezni in tuberkulozo, star profesor medicinske šole in član Medicinske akademije.

Prve poskuse okužbe kuncev z virusom miksomatoze je delal v Franciji na posestvu Maille-

bois, ki meri okoli 300 hektarov. Pravzaprav je to park, obdan z zidom, v katerem je bilo veliko število kuncev, ki so delali znatno škodo tako na rastlinstvu, kot zaradi rovov tudi na zemlji (erozija). Lastnik je moral plačevati okolnim posevkom, ki so bila ogrožena od kuncev, odškodnino. Dr. Armand-Delille je 2. junija 1952 pripeljal v zavezani vreči nekaj okuženih kuncev in jih spustil v park tega posestva. Po šestih tednih so okolni prebivalci opazili, da velika večina (90 %) kuncev poginja na čuden način od neznane bolezni. Kmalu po okužbi kuncev na omenjenem posestvu, se je bolezen jela širiti tudi po ostalih pokrajinah Francije. Javnost, posebno pa lovska društva so ostro reagirala in zadeva je prišla pred sodišče 24. sept. 1954.

Kako se bolezen širi?

Okužbe se prenašajo z ostanki hrane, ki je onesnažena s sluzjo in izločinami obolelega kunca. Vendar pa je, kot smo že omenili, mnogo prenašalcev tudi med žuželkami. Resnični vzrok širjenja v ostale pokrajine Francije, še vedno ni dovolj znan. Ali so krivci žuželke ali ljudje, je težko reči, ker nobena razlaga ni dovolj prepričljiva. Vendar je najverjetneje, da so bili ljudje najaktivnejši prenašalci obolelih kuncev z namero, da se v svojem kraju rešijo kuncev s pomočjo »dobrodelne epidemije« kot jo imenuje imenovani zdravnik.

Miksomatoza je, kolikor je sedaj znano, specifična za kunce. Ni nevarna za ostale živali. V Franciji so našli le dva do tri primere, da so tudi zajci oboleli od te bolezni. Za ljudi bolezen ni nevarna in se celo meso kuncev, ki so v prvi fazi obolenja, lahko uživa. Iznašli so že tudi vakcino proti miksomatozi, s katero cepijo domače kunce, da jih obvarujejo pred to boleznijo. V Angliji so imeli prerazmnoženi kunci tudi veliko zalezovalcev. Celo zakonski predpisi so dovoljevali neomejen lov zaradi škode, ki so jo prizadevali kmetijstvu in gozdarstvu. Kako je bila miksomatoza vnešena v Anglijo, tudi ni razjasnjeno. Obstoji več domnev, ki bi prišle v poštev. Zaradi zelo razvitega avtomobilskega prometa med Anglijo in Francijo, ni izključeno, da so miksomatozo prenesli na kolesih vozil, ker so se v Franciji poginuli kunci često našli na cestah. Iz Anglije je prišlo v Francijo tudi mnogo novinarjev in učenjakov, da so se sami na mestu seznanili s tem uničevanjem in ni izključeno, da ni kateri izmed njih namerno ali pa zaradi nepazljivosti, prenesel virus miksomatoze v Anglijo. Ko je tudi v Angliji začela razsajati ta bolezen, je zanimivo, da se niso dvignili za zaščito kuncev prvi lovci, pač pa stare dame iz »Kraljevske družbe za zaščito živali« in tako je zadeva končno prišla pred parlament.

Poljski kunec se hrani skoro z vsemi zelenimi deli mnogih rastlin, dela pa tudi rove v

zemlji, kar na izpostavljenih zemljiščih pripomore k eroziji. Ker so se kunci tako zredčili, v nekaterih področjih pa tudi povsem zginili, so začeli v Franciji razmišljati, da bi uvozili nove vrste kuncev iz Severne Amerike, ki bi bili odpornejši proti miksomatozi in ki bi zamenjali sedanjega evropskega poljskega kunca. Vendar

pa takim predlogom zaenkrat nasprotujejo mnogi prirodoslovci, ki menijo, da ne bi bilo smotrno uvajati ameriškega kunca v Evropo, zaradi možnih nepredvidenih posledic.

Dr. L. Vasiljevič — Agrohemijska
priredil ing. J. M.

Brez šolanega psa nikakor na lov!

Pravilno izvrševanje lova ni odvisno samo od dobre lovske vzgoje in srčne kulture. Če nimamo po strelu zanesljivega pomočnika, t. j. šolanega psa, z dobrim nosom, z znanjem donšanja, izurjenega za delo na polju, v gozdu in v vodi, tedaj ne moremo govoriti o pravičnem lovu. Res je, da vsak pes ni kos vsem nalogam, ki so važne za pravega lovskega pomočnika. Marsikateri tako imenovani lovski pes je lovcu bolj v napoto kakor v pomoč.

Še vedno premalo govorimo in pišemo o šolanju lovskih psov. Koliko je še lovcev pri nas, ki ne vedo, česa in kako naučiti psa, da ga moremo imenovati rabljivega. Lovski psi morajo biti predvsem ubogljivi, dobri donašalci in zmožni sleditve obstreljene dlakaste in pernate divjadi. To je najmanj, kar moramo priučiti vsakega lovskega psa in kar lahko od njega pričakujemo. Najvažnejša odlika šolanih psov pa je njihov priučen nagon do dela na jermenu po krvnem sledu, ko pomagajo lovcu do pravičnega lova pri iskanju ranjene divjadi, ki bi je brez šolanega psa sicer nikoli ne našli.

Lov brez šolanega in rabljivega psa je brezsrčno uničevanje ranjene divjadi, da ne govo-

rim o škodi, ki jo tako uničevanje povzroči ljudski imovini in našemu gospodarstvu sploh. Le šolan lovski pes je lovcu resnična desna roka ali, kakor pravimo, uporaben pes, ne glede na njegovo pasmo. Takšen pes popravi na lovu vse lovčeve napake, skratka; dobro šolan pes je edina legitimacija, ki daje njegovemu lastniku pravico do pravičnega lova. Vsak lovec je dolžan, da lovsko pravično lovi, kar pa sam, brez šolanega psa, ne more. Lov brez čuta do divjadi ni kulturen. Edino šolan pes lahko služi pravičnemu lovu, da ranjeni divjadi skrajša trpljenje. Zato, brez šolanega psa nikakor na lov!

V Sloveniji je 11 000 lovcev. Republiška lovska zveza je priredila letos tekmo psov za delo na jermenu po krvnem sledu, katere se je udeležilo reci in piši 6 vodnikov s svojimi psi. To je dovolj zgovoren primer, ki ne potrebuje pojasnil. Žalostna je resnica, da ogromna večina naših lovcev lovi brez šolanega psa.

In vendar ima večina naših lovcev svoje pse. Čemu? Morda zaradi zunanjega videza? Njihovi psi so jim sicer dobri in zvesti prijatelji, ki jim vsak večer prinesejo copate, znajo ležati gospodarju pri nogah, ga povsod spremljajo —

tudi na lovu, toda nič več. Taki psi imajo zgolj prirojeno sposobnost, šolani pa niso. Dokler ne bo imel slehern lovec rabljivega šolanega psa, zaman govorimo o pravičnem in kulturnem lovu.

Menim, da bi bilo prav, če bi se pasemske organizacije tesneje povezale z lovskimi družinami in jim nudile vso pomoč pri izbiri in nakupu takih psov, ki ustrezajo lovskemu terenu tiste družine. Stremeti moramo za tem, da bi pasemske organizacije prirejale v lovskih družinah posebne tečaje za izobrazbo lovcev — vodnikov. Le-ti bi lahko uporabili svoje znanje pri vzreji, šolanju in vodenju uporabljivih psov. Bolj kot teoretičen, je koristen praktičen pouk na terenu. Še večji uspeh pa bi dosegli, če bi lastniki šolanih psov kazali njihovo znanje po lovskih družinah. Geslo sleherne lovske družine naj bo: Lovec brez rabljivega šolanega psa ni pravi

In še enkrat ne pozabimo, da je lovec brez šolanega psa škodljiv, zato nikakor na lov brez šolanega psa!

Dinko

NARAVA — JEČI

Že nekaj let se trudimo, da bi v našem lovišču, ki ima v nekaterih predelih pogoje za fazane in jerebice, dosegli zadovoljiv stalež te perjadi. Lani nam je OLZ dovolila odstrel štirih petelinov, ki smo jih odstrelili. Pri teh lovih smo ugotovili stalež fazanov in pojav jerebic.

Cez zimo smo redno krmili. Uspeh ni izostal. Letos se lahko ponašamo kar z lepim staležom fazanov in proti pričakovanju tudi z lepim staležem jerebic. Še z večjim bi se pa lahko, če ne bi bilo toliko travnikov med polji, kjer kobilnice ugonablajo divjad.

Ko se v junijskem jutru odpravljajš na srnjaka, ali če greš na obhod po ravninskem predelu, se ti zdi čudovita narava brez trpljenja, brez vzdihov, a žal je to le videz. Jutranjo idilo zmoti ropot traktorja, ki mogoče prinaša smrt. Ob mislih na mlade zajčke, fazanja in jerebičja gnezda, mogoče že mladičke, se ti stisne srce in rad bi rešil, kar bi se dalo. Toda kosa reže in reže, ne oziraje se na neobgljeno divjad.

Že opoldne pride pome sosed, da so prekosili jerebičje gnezdo. »Jajčka so preključvana«, je dejal. Ali ni škoda, vsaj še dan, dva, pa bi stara odpeljala kebkce v sosednje grmovje. Takoj sem se odpravil na kraj. Jerebička je sedela na jajčkah, samček pa je oprezal v neposredni bližini. Počasi sem se približal in okrog in okrog gnezda odgrabil seno na 4 metre. Samička je še kar sedela. Ko pa sem prinesel vejevje, da bi jo zaščitil, je odletela. Gnezdo sem zavaroval pred kraguljem in vranami in se skril v bližnje grmovje ter sklenil, če se samička vrne, jajčka

pustim sicer jih odnesem pod kokljo. Čez pol ure opazim, da za grmom, na nasprotni strani nekaj skače. Ne daleč vstran opazim samčka, ki je enakomerno tekal okrog samičke. Po daljšem času sem ugotovil, da samica nima desne noge. Traktor ji jo je odrezal. Kljub temu se je vračala. Po eni nogi je priskakala do gnezda in sedla. Pretresljivi so občutki, ko vidiš, da pohabljen žival ni odnehala v delu materinstva. Ker se je bližala nevihta in vesel, da je jerebica zopet na gnezdu, sem šel domov, lastniku travnika pa naročil, naj se drugi dan nihče ne približuje. Vendar lovčev srce ne miruje. Po nevihti sem se vrnil z daljnogledom, da ugotovim kaj in kako je. Z daljnogledom nisem opazil ničesar. Premaknem se za nekaj korakov naprej, ko iz pokošene trave vzleti par. Čudno! Stopim h gnezdu — prazno. Presenečen in razočaran sem obstal. Kako je to mogoče, nobene lupine — nič. Pozneje sem slišal, da jerebica prenese jajca. Zato bi rad slišal mnenje strokovnjakov.* Skoraj bi verjel, ker je bil primer, da je kmet na nekem travniku kosil in našel tri jajca, ki jih je podložil koklji. Jerebica je odletela. Ko je čez nekaj dni zvečer na drugem koncu kosil je našel zopet štiri jajca, ki pa jih naslednje jutro ni bilo več.

V drugem primeru je kosec jerebici odrezal obe nogi. Mladičke pa sem odgojil in so že v prostosti.

Primer fazanke, ki je ravno izlegla: Lovski tovariš mi je prinesel pet še mokrih kebkov, ki so se ravno izvalili ter štiri preključvana jajčka,

ki sem jih podložil koklji, Tako sem imel naslednje jutro devet fazanjih kebkov. Vest mi ni dala miru, pa sem šel na kraj. Pri gnezdu opazim fazankino perje. Kmalu najdem mrtvega mladička in še druge... zdi se mi, da še nekaj čivka. Moj jazbecar je našel pod redjo še tretjega — živega, z obeljeno glavo in odrezanimi krempljci. Pretresljivo! Iščem dalje in najdem levo nogo fazanke, odrezano pod komolcem. Kako mi je bilo pri srcu, vedo le tisti, ki imajo sočutje z divjadjo in jim užitek ni zgolj streljanje. Potrt sem se spraševal, zakaj mora biti priča takšni tragediji človek, ki mu trpljenje neboljene divjadi greni ure.

Omenil sem le dva grozljiva primera od mnogih, ki so se zgodili na našem lovišču. Tako smo priča, da je letos uničenih 7 fazanjih gnezd in 4 jerebičja. Te imamo ugotovljene; koliko pa jih je, da zanje ne vemo! Zanimivo je to, da je toliko jerebičjih gnezd, ko so se pojavile šele preteklo leto.

Naše lovišče ima sorazmerno majhen prostor za gojitev poljske perjadi. Kakšna mora biti šele škoda v pretežno nižinskih loviščih. Kolik-

šna je gospodarska škoda zaradi tega, kolikšno je pa pri tem trpljenje divjadi.

Treba je nekaj ukreniti, da se čimbolj ublaži to stanje.

Naša naloga bo, da v prihodnjem letu pred košnjo temeljito pripravimo teren. Na vsak način je treba najti sredstva, ki bodo plašila divjad, da bi se umikala pred kosilnicami.** Nujno je, da stopimo v stik s KZ, ki bi s svoje strani vplivala na traktoriste. Naša dolžnost pa naj bi bila, da bi pred sezono sklicali sestanek traktoristov ter jih poučili, kako ravnati pri najdbi gnezd. Poučiti moramo tudi ostalo prebivalstvo. Priporočljivo bi bilo, da bi OLZ poslale KZ dopise, s katerimi bi jih opozorile na to. Na vsak način pa sta akcija in uspeh odvisna predvsem od lovcev samih, če bomo žrtvovali nekaj časa za ureditev tega vprašanja v okviru varstva narave in divjadi posebej.

F. Golavšek,
LD Vransko

* jih prenese.

** S tem vprašanjem se bavijo vse napredne dežele. Ur.

Siva divja gos — naš zimski gost

Danes niti ena vrsta divjih gosi ni stalen prebivalec naše dežele, niti južnih republik, razen redkih invalidov, ki jim poškodbe onemogočajo odlet. Pred dobrimi šestdesetimi leti so divje gosi še gnezdile v nekaterih močvirjih Vojvodine, Srbije in Makedonije, zdaj pa se srečamo z njimi le še pozimi, kadar lete prek naših krajev kot selivke ali pa se odmikajo hudemu mrazu na jug.

Vrste divjih gosi so približno tako številne kot vrste divjih rac. K nam prihaja predvsem in v največjem številu velika siva gos, ki tehta v pozni jeseni tudi do pet kilogramov. Razen nje jih prihaja še kakšnih osem vrst, med njimi kratkokljuna, pegasta, rdečkasta in črna gos. Divja gos je prebivalec Sibirijske, zasneženih tunder severne Evrope in Amerike. Gnezdi tudi v močvirjih Skandinavije in Finske. Šele oktobra, ko mraz pritisne v njeni rodni domovini, ogrožajoč njeno prehrano, se divje gosi odpravijo v južnejše kraje. Takrat se zbero v jate, ki pred letom dolgo krožijo nad svojo domovino, kakor bi si jo hotele dobro zapomniti.

Gosi se selijo podnevi in v mraku, medtem ko se prepelica in kljunači selijo ponoči. S severne Skandinavije lete čez srednjo Evropo in Pansko ravnino do ravne Vojvodine in Slavonije. Novembra so mladi žitni posevki včasih kar polni teh velikih ptic. Čez Slovenijo jih preleti mnogo manj, ker se ogibajo visokih planin in strnjenih gozdov. Neredko se ustavijo na Ljub-

ljanskem polju, na Barju, v Pomurju in na Dravskem polju. Ko pokrije te ravnine sneg, nadaljujejo pot proti morju in se ustavijo za nekaj časa v dalmatinskih blatih okrog Cavtata (Konavle, Hutovo blato, Popovo blato) in tudi bolj severno. Če jih odtod preženeta mraz in sneg, se brez pomisleka napote čez Jadran, južno Italijo in prezimijo v Severni Afriki. Sibirske gosi počivajo med potjo v Indiji na snežnih poljanah Tibeta. Orientirajo se najbolj po rekah, ob katerih prenočujejo.

Vse kaže, da se divje gosi odmikajo zmrzali le zaradi prehrane. Skušnje potrjujejo, da gos ni zanesljiv napovedovalec vremena. Tako so leta 1957 preletele goste jate divjih gosi severozahodno Hrvaško, čeprav je bila blaga zima. Iz posameznih področij se izsele, še preden prične zmrzovati.

Gos je izredno ješča in popase tam, kjer se spuste številne jate, mlado žito do korenin. K sreči škoda ni velika, če so rastline dobro zakoreninjene. V enem dnevu prelete gosje jate do 350 km, lete pa navadno pet do šest ur brez odmora. Pod večer si izbero prenočišče, od koder nadaljujejo pot zgodaj zjutraj. Od začetne smeri se nikoli ne odvrnejo. Znanstveniki domnevajo, da jim pri tem pomaga naravni »radar«. Jato vodi skušen vodič, verjetno samica, medtem ko so gosaki varuhi jat. Polet ima obliko klina. Gosi so spretni in vztrajni letalci, kar dokazuje ustrezen anatomski ustroj telesa. Zato

jih nasproten veter ne more odvrniti od zastavljenih smeri. Mišice so jim izredno razvite, veliko močnejše kot pri sesalcih, zlasti v perutih. Večina kosti je votla, napolnjena z zrakom, kar jim olajša letanje. Take kosti imenujemo pnevmatične. Velika siva gos je podobno grajena kot naša domača gos, zato ni dvoma, da je njen prednik. Trup je dolg 80 cm, razpon peruti meri 160 cm. Kljun je rdeče-rumenkaste barve z belim koncem in zelo trd. Osnovna barva divje sive gosi je svetlosiva, peruti belkaste. Samica je nekoliko manjša; od gosaka jo razlikuje svetlejša perje.

Gos je brez dvoma med najinteligentnejšimi ptiči; sluh in vid sta izredno razvita. Lovci to dobro vedo. Najbolj oprezne so v jati. Takrat se njihov čut za skupnost najbolj izraža. Strazarji, stari samci, so zgledno budni in na njihov znak se jata dvigne in odleti. Pred spuščanjem previdno preverijo, ali je »zrak čist«. Gosi dobro razlikujejo lovca od kmeta ali pastirja. Zato se morajo lovci posluževati raznih zvijač pri lovu. Kljub temu je umetnost, da se približajo divjim gosem na strelno razdaljo. Že blesk nezakrite puške jih požene v zrak.

V življenjskih navadah se divje gosi močno razlikujejo od divjih rac. Gos je prebivalec kopna, race pa si brez vode ne moremo zamisliti. Gos je izrazit rastlinojeden, ki z ostrim kljunom reže travo. Slaščica ji je mlado žito. Raca je vsejeden. Gos je hrabra, zlasti pri obrambi svojega naraščaja. Gosi in race se ne sovražijo in si brez prepira dele isti življenjski prostor.

Gos je dobra in skrbna mati. Vali 28 dni, gnezdo si naredi med trstjem ali v travi, sredi močvirja ali ob njem. Gnezdo postelje s puhom in znese vanj 7—8 jajc. Mladina sledi materi že drugi dan po izvalitvi. Na izlet se podajo

v določenem redu: Spredej mati, za njo mladina in na koncu samec, varuh. Samec opozori na nevarnost in mladiče tudi brani, medtem ko samica odvrča zalezovalca z nizkim letanjem v napačno smer, mladina pa se hitro skrije med vodnim rastlinjem.

Ujeto mlado gos ni težko udomačiti, vendar je njena ljubezen do prostosti tako močna, da se v jeseni rada priključi klicajočim sovrstnicam. Le redke udomačene gosi se spomladi vrnejo na dvorišče, na katerem so odrasle.

Gosi dočakajo visoko starost, baje živijo dlje kot krokarji, ujede in papige.

Nevarni zalezovalci gosjega rodu so orli in kragulj, lisica, divja mačka in vidra. Zlasti ribji orel je poguba za divjo gos, če jo zaloti nad vodo. Za lovca je divja gos hvaležen cilj. Ko gre sezona lova h koncu, se pojavijo še ob pravem času gosi. Toda uspeh velikih naporov je navadno pičel, ker je gos mimo opreznosti silno trdoživa in jih lovci mnogo več zastrele kakor ustrele. Če vemo da preleti naše kraje vsako zimo več milijonov gosi, jih uplenimo sorazmerno zelo malo. To je kar v redu, zakaj divjih gosi je leto za letom manj. Znanost in statistika sta ugotovili, da število divjih rac in gosi pada v zadnjih petdesetih letih. To je povsem razumljivo, ker napredujoča civilizacija stalno krči življenjski prostor te divjadi, ne toliko v njihovi rodni domovini kot tam, kjer se med selitvijo ustavljajo. Razen tega na potovanju preže nanje številne nevarnosti.

Če želimo, da bi še dolgo imeli to lepo divjad na seznamu lovne divjadi, je ne smemo brezobzirno streljati zlasti ne, kadar so gosi zaradi trde zime in dolgega potovanja onemogle in shujšane. Tako početje je nehumano in nelovsko.

A. S. Pirc

JAMAR - GRABEŽ

Gonjač

V rebri za hišo je bohotno cvetel sadovnjak. Pomlad mu je bila nadela belo ogrinjalo, iz katerega je puhtel prijeten vonj in se topil v gorkem ozračju. Vse je zelenelo. Mehka trava je s svojo zeleno blazino vplela živobarvno pomladno cvetje. Mlako v Zakotju, kamor so vaščani gonili napajat živino, so prekrile rumene kalužnice.

Gozd je na široko razprl mlada pljuča. Njih vonj je kot nekaj čudovitega, osvežujočega, napajal naravo z novim življenjem.

Nemirno čebljanje ptičjega rodu se je kot čarobne gosli z najfineje ubranimi strunami, vlivalo v skupno harmonijo novega vstajenja.

»To bo jeseni sadja, da ne bo kam z njim. Če le ne bo pozebe, ali kakšnega zrnatega darila

poleti«, je modroval oče v nedeljo pred hišo na klopi in pihal iz svoje velike pipe, kopaste bele oblačke. Zraven njega je pri steni ležal stari, slepi foksterijer Grabež. V usmiljenju je preživljal kot ljubljenelec v hiši, poslednje dni pasjega burnega življenja.

»Ubogi Grabo, ne bova več lovila«, je zataknal oče in stegnil roko, da bi ga pobožal po kodrastem hrbtu. Grabo je pomigal s kratkim repom, dvignil rusasto glavo, položil majhna, na vrhu nekoliko upognjena rjavkasta ušesa in se milo zazrl v očeta. Slepe oči, raztrgani gobec, razklani smrček in uho, so nemo govorili o junastvih preteklostih: »Ne bova več lovila!« Oče je dobro razumel nemi odgovor. Zanj in zame je bil Grabo bitje, ki samo govoriti ne zna.

Bilo je približno pred dvanajstimi leti.

Nek večer se je oče vrnil iz službe in me poklical, še preden je vstopil v hišo.

»Darko, hitro pridi, boš nekaj videl. Če uganesh kaj imam, pa bo tvoje!« Pritekel sem na prag. Pod suknjo je oče nekaj pazljivo stiskal. Golobčka ali grlico imaš! Aha, že vem. Psička imaš«, sem uganil, ker je izpod suknje nekaj milo zacvililo.

»Daj mi ga, saj si rekel, če uganem, da bo moj. Jej, kako je lep. Ta je pa lepši kot je bil stari Jago. Kaj mu je pa rep odgriznilo?«, sem se čudil, ker še psa s kratkim repom nisem videl. Malo sčene je bil pravi pasemski foksterijer. Še tisti večer je bil krščen za Grabeža in je tako s polnim imenom — Jurko Grabež, zaživel v javnosti.

Takrat sem imel veliko kuncev. Ti so v drvarnici in v listniku po mili volji kopali rove in v prostosti vzgajali svoj rod. Bila je pač preprosta takšna zajčjereja. Ni jih bilo potrebno hraniti.

Ko je Grabo toliko odrasel, da je že znal dobro uporabljati svoje lajajoče glasilo, so mu bili zajčji rovi revir prvega udejstvovanja za bodoči poklic. Šola se je seveda vršila pod mojim nadzorstvom.

Včasih se je razlegalo izpod drv vreščanje in napadanje, kot nekje v pravem lisičjem rovu.

»Daj ga, daj! Alo, čapi zajčka, čapi!« sem vzpodbujal Grabeža. Nadvse zanimivo in lepo se mi je zdelo, če je zajec prasn timer izpod drv in se v prahu zakadil proti grmovju za drvarnico. Še hitrejši je bil Grabež, a zajec spet v drugo skri vališče v listniku. Če ga je slučajno prijel, sem moral biti pravočasno na mestu, če nisem hotel imeti zajca golega po hrbtu. Populil mu je samo dlako.

»Fuj Grabež!« Takoj je ubogal in spustil. Imel sem tudi velikega angorskega zajca Mukija. Moral je biti stalno zaprt, ker je sicer gospodaril v sosednjem vrtu. Po svojem obnašanju ni bil podoben drugim. Zajčje vrline — strahopetnosti, ni poznal.

Kadar je prišel kdo kupovat zajce ali če so prišli lovci, sem uprizoril edinstveno igro — boj med zajcem in psom. Boj je bil zunaj pred hišo. Najprej je bilo treba zajca razjeziti. To sem dosegel tako, da sem ga drezal pod vratom s palico. Začel jo je besno tolči in gristi.

Tedaj sem naščuval psa. Grabež je bil takrat še seveda majhen in se je velikemu zajcu zdelo sigurno zamalo, da bi ga drezal po kožuho takole klavirno sčene. Začela se je bitka; gonja sem ter tja, napadanje, lajanje, vreščanje, puhanje. Grabo se je zakadil proti zajcu. Zajec je odskočil na mestu v zrak in psu na hrbet. Sfrčale so dlake in pasji »jej, jej, jej«, je povedal, da so kremplji zaorali po hrbtu. Dolgo tak boj seveda ni trajal. Zajec se je prej utrudil, pa se je samo

še branil. Takrat je bilo treba bojovníke pomiriti. Marsikakšen dinar mi je takšna predstava vrgla od navdušenih gledalcev. Grabež je odrasel, bil je star 6 mesecev. Dočakal je svojo prvo jesen in bil je pravi, vreden predstavnik svojega rodu. Dobro je že vedel, kje je treba prijeti mačko, da ga ne bo opraskala in ogrizla.

Začeli so se jesenski pogoni. Spet se je razlegal rog preko rdečkastih gozdov. Melodične gonje so napolnile njih umirjenost in tišino. V kleteh so že nehale grgrati vehe v sodih. Takole po napornih pogonih se je kot dež po suši, prilegel kak kozarček novega.

V Zakotnikovem grabnu sem na nekem pogonu odkril svežo jazbino. Takoj mi je padlo v glavo: Aha, tu bomo videli, kaj se je naš Grabo pod drvmi naučil.

Drugi dan sva z očetom krenila v Zakotnikov dol. Vzela sva s seboj motiko, rovnico in sekiro ter seveda Grabeža. Saj zanj je ravno šlo. Če jazbeca ne bo spravil ven, bo vsaj nakazal, kje se mrcina drži. Do njega bova prekopala.

Ob misli na dobro pečenko in velike jazbeče ocvirke na krompirju, so se mi že tedaj cedile sline. Kdo bi le podvomil, da ga ne bova dobila; če je le doma. Če bo pregloboko, je pa doma stopalka; lakota ga bo sama prignala ven. Prišla sva na mesto.

»Čudno«, je rekel oče. »Ne verjamem, da bi bilo tu notri kaj. Jazbec nima rad mokrih lukenj«, me je podučil. Notri je klokotala voda. »Bo že Grabo povedal, če je ali ga ni. Saj ni potrebno, da bi bil ravno v vodi. Mislim, da mora biti tu nekje druga luknja. Tista je bila sveže nastlana. Misliš, da sem se zlagal.« Med tem, ko sem govoril, sem oprezoval okoli. »Pazi!, glej, vidiš!« Opazil sem luknjo postrani v bregu. »Sveže listje«, sklonil sem se in zagledal na odtrgani korenini na začetku rova dlake. Grabo je silil naprej in ovohaval okoli. Spustil sem ga z naveze. Ni šel v luknjo kot sem predvideval; kakor star skušen jamar, je preiskoval bližnjo okolico. Mislim sem že, da ne bo nič. Nisem se še razumel na pasje navade. Pa se je Grabo vrnil in brez pomišljanja smuknil v rov. Takoj se je nekje globoko začelo besno lajanje. Lajež se je približeval in čez nekaj trenutkov je Grabež prirnil zadenjski iz luknje. Jazbec ga je potisnil ven. »S tem bo pa prekleto težko šlo«, se je prvi oglasil oče in si popravil brke. »Stara mrcina, ta bo še Grabeža zadušil, če ga prime. Kopati bo treba. Tega pes ne bo znal, je še prem mlad.« »Misliš, da bo zanič Grabo«, sem podvomil. »Ne rečem tega. To se bo še videlo, ko bo star eno, dve leti, tri. Takrat bo pokazal, kaj zna. Jaga ne bo prekosil. Tisti mi je jazbeca zadušil in privlekel ven. Takega psa ne bom nikdar več imel.«

V globini se je spet bila huda bitka. Sklonil sem se in ščuval. »Grabo, zgrabi, daj, čapi mu-

co!« Še obupneje je začel lajati. Včasih je presunljivo zacvilil in se spet drl kot jesihar.

Začela sva na mestu, kjer je lajal, kopati. Jaz nisem veliko zmogel. Bilo mi je takrat 10 let. Zato sem pazil spodaj pri luknji, da ne bi jazbec ušel.

Cez kaki dve uri je bilo prekopano in ravno nad jazbecem. Pomaknil se je proti izhodu, ko je začutil, da se mu je po hrbtu usula zemlja. Tam, kjer je bilo prekopano, sva na eni strani luknjo hitro zamašila, da se ne bi zavlekel dalje v hrib. Zverino sva imela v nekaki cevi.

»Puško vzemi!« sem zakričal in skočil spodaj k luknji, kjer se je zamajal motikin ročaj. Prej sem jo bil iz varnosti vtaknil v rov. »Kaj boš zdaj s puško? Psa zadrži, ko ga bo porinil ven! Ga boš spustil tu od zgoraj, jazbecu za hrbet. Mu bom že jaz z rovničnim ušesom posvetil. Škoda nabojev, da bi zdaj streljal, ko ga imava v kletki!« Oče je bil docela hladnokrven. Skočil je k meni, jaz pa sem psa spustil od zgoraj. Potem se je zgodilo.

Kot strela se je pes zagnal jazbecu za hrbet. Že je oče dvignil rovnico in uho je zadelo korenino nad luknjo. V tem mu je še spodrsnilo, da se je komaj ulovil. Drugič ni utegnil več zamahniti v polno, rovnica je bila prepočasna. »Puško! Streljaj!« je zakričal besen. Zgrabil sem puško, ki je bila naslonjena ob bukev. Znal sem že streljati. Pomeril sem in pritisnil. Nič. Presneto. Petelini niso bili napeti. Preden sem se znašel, je bilo prepozno.

Grabo je dobro prestal prvo preizkušnjo. Zadal mu je nekaj krvavečih prask. Za naju z očetom se je klavrno končala.

»Taka se ti pripeti. Na lovu je vse mogoče. Prekleta krampica in tisti, ki ji je ročaj naredil. Tako dolgo rogovilo.« Oče je stresel jezo nad orodjem, namesto nad sabo. Jaz nisem rekel nič, da ga ne bi ujezil, le mislil sem si. Taka zanesenost, škoda nabojev! Zdaj imaš, pa trideset let lovec. Meni se to ne bo pripetilo. Nisem še takrat poznal lovske smole.

Čas je tekel. Ni ga bilo lova, da Grabež ne bi sodeloval in ni je bilo tako skrite lisičine, da Grabež ne bi vedel zanjo. Dobro je poznal ves revir in vedno, kadar se je pomudil v nekem kraju, je obiskal domove svojih »ljublencev«. Lisico je odlično gonil. Za srnjad se ni zmenil in se tudi ne bi smel. Z zajci si ni delal pregla- vic, razen kadar je katerega na ložu zalotil in z njim seveda po svoje ukrenil, kot je bil naučen. To se je večkrat dogodilo. Žrtev je lepo, brez prevelikega trpinčenja zadušil in prinesel pokazat.

Vem, da smo nekoč pretaknili gozdiček do zadnjega grmička, psi so še šli skozi, potem pa je prišel za nami modri Grabež — lisičji inšpektor in naenkrat je v grmovju zacvililo — ravno tam, kjer sem prej tolkel in metal noter kame- nje. Že jo je Grabež primahal z zajcem v gobcu.

Foto J. Behnke

Spominjam se še enega posebnega primera zajčje trdovratnosti in vztrajnosti. Bilo je konec pogona in zbrali smo se, da gremo v drugi pre- del, prej pa smo hoteli nekoliko pomalicati. Na majhni jasi, porasli z redkim grmičevjem, tik poleg kolovoza smo posedli. Nisem hotel, da bi sedel na vlažno zemljo in sem stopil h grmičku, ki se je lepo, mehko pripognil. In sedem; toliko, da me ni od strahu zadela kap. Iz grmišča mi je med kolena planil zajec, ravno v krog med sedeče lovce. Popadale so po tleh malice, ko se je med presenečenimi potegnila siva črta. Padlo je v prazno nekaj strelav in pasji orkester je divje užgal svojo himno, da jo je predrzni dolgo- uhlec lažje ubiral. Bilo je krohota in zabavljanja, pripovedovanja; kako je n. pr. zajec-vohun pri- sluškoval v sovražnem taboru, kako je gonjač Darko padel z zajčjega hrbta in podobno. Ne- verjetno, kako tak pripetljaj odpre vire fanta- zije in dodatkov iz »Zelene biblije.«

V neskončni belini drobnih kristalčkov se je lesketalo jutranje sonce. Zima je bila. Prejšnji dan je bilo vrglo za pedenj novega snega, noč na nedeljo pa je prekrilo zvezdno zimsko nebo. Bilo bi odlično za sledenje. Divjad je za- pustila skrivališče. Sledovi so bili sveži. Oče se je odpravljal na lov na divje prašiče. Lepo me je nagovoril, ko je videl, da ga nemo in žalostno opazujem, če bo rekel: daj, daj, hitro! Če hočeš kam iti, čakal te ne bom! Malo mi je manjkalo do joka.

»Kaj bi motovil stalno poleg. Poglej, nimaš kaj obleči! V tem kar imaš za doma, ne moreš iti med ljudi. Boljše obleke pa menda le ne boš

šel trgat. Saj vidiš, da ti druge ne morem kupiti. Ostani lepo doma, boš že drugič spet šel zraven. Poglej raje, če je kje kakšen kunji sled!»

Bilo mi je laže, ko sem videl, da je ostal doma tudi Grabež. »Dobro, sem si mislil in v grlu me je še vedno tiščalo; bomo videli, kdo bo imel danes več plena, ti ali jaz. Da le najdem sled«; kuhala me je skrita jeza.

Komaj je oče odšel, že sem tudi jaz z Grabežem obrnil pete v bližnje zasneženo hribovje. Še zajtrkovati nisem utegnil. Tisti dan mi je to še prekleto narobe hodilo.

Razvlečeni in razriti v globoke poraščene globeli in kotanje se raztezajo ložanski hribi. Na prisojnih pobočjih, bolj visoko, kamor pride več sonca, so pašniki in slabe peskate njivice. Tu in tam se za grebenom, kjer je bolj v zavetju pred zimskimi vetrovi, stiska kaka samotna bajta, z majhnimi okni in slamnato streho.

V velikih »Štangrebih«, kakor pravijo domačini svojim kamnolomom sivozelenega brunega kamna, se je včasih poleti čula monotona pesem klesarskih kladiv. To je bilo domačinom življenje. Ko še ni bilo industrije umetnih brusov, so njihovi sloveli daleč po svetu.

Ti kraji so gnezdo divjih lovcev in zankarjev. Ni je verjetno hiše, kjer bi se ne ukvarjali s tem nečednim poslom. Sicer je pa danes že mnogo bolje; stroge kazni so jim nekoliko umirile divjo strast.

Zdaj so ležali hribi pod nepregledno belo odejo. Ves zasopel sem prigazil na vrh in se pognal po podkvastem grebenu. To jutro še ni nihče na sveže pregazil poti. Tu in tam je prečkal vrh kak zajčji ali lisičji sled, kunjega nisem nikjer opazil. Prišel sem do opuščene bajte. Pri kopici snega ni bilo nič, bolj spodaj na bregu pod staro lesniko pa sem opazil nekaj razkopanega. Preskakano in razbrskano je bilo križem kražem. Kuna! Prijetno me je spreletelo in kar nehalo me je zebsti v noge. »Da jo le najdem. Uh, to bo doma presenečenje, ko jo bom primahal s tako dragocenim repom. Grabo, imava jo, naša je. Nič ne bom šel domov pravit, da sem našel sled, kar sama jo bova dobila.« Opazil sem sled v globel in se spustil za njim. Zavijal je sem ter tja, po grmovju pod vejevjem in robidjem, zginil na drevo in se pri drugem spet pokazal. Končno sem se znašel spet pod lesniko, od koder sem pred kako uro odšel. »O, ti, šment! Ta pa je dobra. Tepec butasti, da nisem prej hriba obkrožil in bi natančno ugotovil, od kod je prišla in kam je šla.« Jezilo me je. Od nepotrebneга gazenja so me jele boleti noge. V čevljih sem imel mokro in cmakalo je kakor bi po blatu mesil. Potem sem obhodil hrib in našel zopet sled. Ta je bil pravi. Peljal je po zaraščeni stezi preko vrha na osojno stran. Grabež, ki sem ga imel na jermenu, je vlekel naprej kakor da bi bila žival tu ravnokar hodila.

(Konec sledi)

NAD PREPADOM

Ivan Ferlež

Pozna jesen je res nenavaden čas za svatovanje.

Ko je po nekaj deževnih dneh mrzel veter raztrgal gosto megleno zaveso, so planinski vrhovi zablesteli v snežni odeji. Ob vznožju navpičnih skalnih sten, tam, kjer se končuje neplodna strmina plazov, je sneg povsem prekril tudi nizko ruševje. Le samotni viharniki ob robu prepada so v snežni puščavi vzbujali videz življenja; nehote so spominjali na okamenele, belo odete grbaste starce, ki se s spuščeniimi rokami nevarno nagibajo nad globino. S svežnji ledenih sveč okrašene previsne stene so bile podobne mrtvemu dvorcu iz otroških pravljic; v njem čaka zakleta kraljična svoje svate.

Svatje prihajajo! Črni, rogati svatje!

Trop gamsov se počasi vzpenja v strmino in spotoma stika za borno hrano. Koza vodnica se od časa do časa ustavi in se zastrmi v brez-krajno megleno morje pod seboj. Njegove mehke valove zanaša veter v zajede ozkih sotesk in razdrtih grap. Nek čuden nemir je v jutru, nekaj

kar vzpodbuja kožo, da žene svoj trop v že skoraj nedostopne zasnežene višave. Tam ga ne bo nihče motil. V tiste vrtoglave strmine ob tem času človek navadno ne zaide.

Nad plazom se je trop ustavil. Drug za drugim so začeli gamsi pod previsi in po skalnih razpokah brskati za šopi suhe trave. Mladina se je razigrano pognala v mehak pršič. Ko pa je preko bele strmine zdrsnila senca planinskega orla, je bilo igre in razposajenosti nenadoma konec. Že precej odrasli kozlički so se pritiskili v sneg, v naslednjih trenutkih so bile pri njih tudi matere, a pernati ropar jih je samo preletel. Šele, ko je njegova senca izginila za sosednjim robom, se je trop umiril in ob čuječih stražarjih spet začel iskati hrano.

Tega dne se je tropu pridružilo nekaj starih samotarjev. Vse leto so samevali po robih in ruševju in se drug drugega nevoljno izogibali. Ko pa so se srečali ob svatujočem tropu, so se v slepi ljubosumnosti takoj razgreli. Mlajši kozli so se spoštljivo umaknili iz tropa, v katerem

so ostale samo kože in mladiči; tako so se ognili nevšečnostim, ki so jim pretile od starih, samovoljnih tiranov. Ti so se divje poganjali za šibkejšimi tekmeči in gonja se je navadno končala šele takrat, ko je bil premaganec dovolj daleč od tropa. Izgnanci pa so še vedno oprezali, kako bi se na nek način le približali kozam. Morda bo kasneje, ko bodo zmagovalci začeli nov pretep, ta ali oni le uspel. Toda, to je tvegana stvar. Le najmočnejši ima pravico pri tropu. Le ta bo lahko dal najodpornější rod. Tak je zakon narave, ki ga je treba spoštovati.

Na nasprotni strani planine, po njenem severnem pobočju, se je počasi vzpenjal nov samotar. Včasih se je ustavil, vohljajal v veter, oprezal po robah in se nato spet pognal proti vrhu. Ko so zadnji žarki zahajajočega sonca pozlatili skalne vrhove, je dosegel rob grebena in obstal. Veter, ki je zapihal preko grebena, mu je končno le prinesel dah, ki ga je že ves dan iskal. Ko je obrnil glavo proti prihajajočemu dahu, je daleč pod seboj zagledal trop, ki se je pasel nad plazom. Prevzet od nekega čudnega občutja je še nekaj časa miroval, kakor da je prirastel na skalni rob, potem pa se je počasi spustil po ozki stezici nad prepade.

Koza, ki je prav takrat stala na straži, je nenadoma z uhlji vznemirjeno zastrigla. Z iztegnjeno glavo se je zazrla proti oddaljenemu gozdnemu robu. Veter, ki je vel po pobočju, je prinesel tuj dah. Nič več ni čakala, zažvižgala je in planila v beg. Za njo je stekel ves trop. Stari, izkušeni prihajač, se je prav takrat povzpел na bližnjo skalo in nekaj trenutkov negibno strmel skozi komaj nastopajoči mrak. Iz gozdnega roba je odjeknil strel.

Starega samotarja je nekaj udarilo v prsi in v prvem presenečenju bi bil skoraj padel s skale. Ob pekoči bolečini se je starec nagonsko pognal za tropom, ki se je že odmaknil nad prepadno steno. V nekaj obupnih skokih je dosegel poledenelo, ozko stezo in tu začel omahovati. Strmine ni več zmogel. Ostri parklji so zaman poskušali, da bi zadržali težo močnega telesa. Počasi je sklonil glavo k tlom, padel na kolena in začel zadenski drseti po strmini. Prav na mestu, kjer je malo prej izstopil iz prepada na plaz, se je ustavil in obležal za skalo. Začel je drhteti. Še enkrat se je ozrl na rešilno strmino nad seboj, čez katero je zbežal preplašen trop, potem pa je utrujeno zaprl oči.

Moči so mu pojemale in počasi je zgubljal zavest. Hotel je dvigniti glavo, a le komaj zaznavno je še zastrigel z uhlji. Še močnejše je

zadrhtel. Tedaj je začutil, da se mu nekdo približuje in čez nekaj trenutkov je že prav razločno slišal šum korakov v snegu nad seboj. Takrat mu je v nosnice udaril tudi oster dah po človeku. To ga je spet zbudilo k zavesti, toda vstati ni več mogel. Negibno je ležal in nič več ga ni bolelo, toda spoznanje, da se ga bo človek vsak čas dotaknil, je bilo strašnejše od strahu pred smrtjo. Ko se je temna lovčeva postava nagnila nad njim, je še enkrat odprl oči in začutil v sebi vso tisto moč, ki se tik pred smrtjo zbere v umirajočem telesu. Še enkrat je dvignil ponosno glavo, napel vse sile in se v obupnem skoku vrgel v prepad.

Prosojna tančica večernega mraka je počasi ovijala planino in v višavah se je že svetlikala prva zvezda, ko je na dnu prepada mehak snežni zamet prestregel padec mrtvega gamsa. Čez prepadno steno je še tu in tam odskočil kamen, ki se je odkrhnul pod nogami bežečega tropa, potem pa je kmalu tudi to utihnilo.

Nad prepadom sta spet zavladala mir in tišina nastopajoče noči.

Lov na divje prašiče terja dobro organizacijo

Lanska izredna mila zima je prizanesla tudi divjim prašičem, ki se zadržujejo na obronkih hribovja Spodnje Savinjske doline — Maliča, Gozdника, Kojzice, Dobrovelj in gričev od gore Oljke tja do Šmartna v Rožni dolini. Predvsem v zadnjem predelu so bili doslej le prehodni gostje, v preteklem poletju pa so se stalno zadrževali in škoda ni majhna.

Za uspešen lov na prašiče je v prvi vrsti potrebno dobro poznanje revirja in črnuhov ter sodelovanje s kmeti. Kmetje prečesto gledajo na problem divjih prašičev le kot problem lovcev, ne pa enako kot lasten problem. Pri večini lovov pogrešamo večje sodelovanje kmetov-gonjačev, ki bi s tem prispevali k uspehu, nasportno pa razumeli, da lov na divje prašiče ni ravno lahka stvar. Za uspešnost lova je odločilna obsežnost revirja, ki se oblovi. Nekateri družine beležijo lepe uspehe pri manjših lovih, na katerih sodeluje do 15 lovcev z gonjači, druge zopet na večjih. Najbolj verjetno pa je, da je med ostalim uspeh odvisen od prilagojenosti lova. Manjše goščave so sigurno uspešne z manj lovci, veliki kompleksi pa morajo biti na vsak način gosto zastavljeni in ni slabo, če dvojno, kajti kaj rado se zgodi, da se črnuhi le enemu obroču izmuznejo. Dolgo čakanje na stojiščih je v takem primeru jalo. V večjih kompleksih, ko traja pogon po več ur, je nujno treba imeti vsaj 2—3 za lov na prašiče izučene, ostre pse.

Prašič je trdoživ, zato bi naj imel po možnosti vsak lovec risano cev. Kadar pa že uporablja gladko cev, pa mora absolutno poznati orožje. Zgodilo se je, da je namesto z lastno risanico, ki jo je imel pri sebi, streljal s tujo gladko cevjo, ki je ni poznal po učinku s kroglo. Posmodil je zgolj ščetine, med tem ko bi dober strelec s vojo risanico gotovo bolje opravil.

V velikem kompleksu velja še posebej pravilo, stroge tišine, dobra zastavljenost, predhodno obsledenje področja in vsaj 2—3 dobri psi in precej gonjačev. Predvsem si moramo v teh primerih pridobiti za pomoč kmete, ki bodo vedeli, da je ta lov naporen, da ni vedno kronan z uspehom, predvsem pa bodo videli, da družina stori vse, da bi zmanjšala škodo po prašičih. Zanimivo je, da so kmetje, ki so utrpeli večjo škodo po črnuhih, navadno tudi

bolj dovzetni za razumevanje tega problema. V takih, več ur trajajočih pogonih se zastavlja s strelci tudi črta za grebeni. Tu velja predvsem pozornost glede varnosti, za uspeh pa mora vodja lova poznati strelca in njegovo orožje. Postaviti na »križišče« strelca s tujo puško je nesmiselno, nelovsko in netovariško. Dopovedovanje pred lovom, kako puška strelja, ne koristi, še manj pa po zgrešenem strelu, ko so se strelci prezebli na stojiščih, gonjači pa preznojili v strminah in grapah.

Med viške netovarištva pa lahko vsekakor štejemo zapušcanje odrejenega stojišča pred koncem pogona, oziroma pred znakom za konec. Tak lovec pa naj bo star ali mlad, ne zasluži, da zlepa zopet pride na stojišče. Lovci, ki je zapustil stojišče, naj bi se vsaj pri sosedu odjavil, ne pa, da jo po francosko pobriše, nekaj njegovih tovarišev ga pa potem išče pozno v noč. Taki lovci naj pri lovu na prašiče ostanejo doma.

Ob koncu lova naj velja lepa navada, da lovski rog jasno in glasno odtrobi konec lova za zbor na prej določenem kraju.

Zgodi se, da gredo tudi le po 2—3 lovci na prašiče. Če je padel strel, naj strelcu in tovarišem ne bo žal nekaj sto korakov, da pogledajo, če krogla le ni zadela. Tudi slab strelec naj to stori, da bi plen ne postal mrhovina.

Uplenjenega prašiča pa je treba čimprej iztreti in ohladiti, da ne zadahne pred uporabo. Ob koncu lova, ko podložimo želodce in utešimo žejo, bi se morala lovška tovarišja pogovoriti o poteku lova in biti lovsko kritična, da si pove, kaj je bilo dobro in kaj slabo, mogoče celo vzrok neuspeha. Kritičnost naj ne bo zaradi ugotavljanja krivca, ampak prispevek, da bi se drugič izognili napaki. Če se je koga to precej tikalo, naj si dobro zapomni, prisluhnimo pa vsi.

Ta skromna opozorila naj na drugi strani pojasnijo lepe uspehe nekaterih družin, ki so doslej uplenile n. pr. LD Tabor 15, Prebold 10, Laško 10, Grmada 6 in Griže 6 prašičev. Te številke so vsekakor lep uspeh, ki bi bil lahko še večji, če bi prečesto ne bilo zgoraj navedenih in podobnih pojavov na skupnih lovih.

Karel Koren,
LD Polzela

Prvo je — loviti

Mirna, tenkoslušna noč je opalno prekrivala travnike in gozde. Jesenski mesec, kot velik zlat novc, je radovedno pogledaval izza strmega pobočja. Po nižinah je kot svilen prt ležala jesenska megla. Molče sta zavila lovca v valujoče jezero megle. Nekje pred njima je odletel s hreščečim glasom močvirski ptič in se zgubil v somraku. Zateglo petje, verjetno zapoznelih koscev, se je uspavajoče zibalo skozi ozračje.

Skozi sivino so se blede svetlikale luči in lajanje psov jima je javljalo, da vas še ni tako blizu. Zavila sta proti gozdu, da sta obšla vas. Vzpela sta se više in pod njima je ležalo valujoče megleno morje, obsijano od mesečine. Steza je peljala vzporedno z gozdom, iz katerega je prihajalo kihanje ostrozobih polhov. Nekje globlje v gozdu je skovikala sova. Ob njivi s koruzo ju je presenetil srnjak z glasnim bokanjem.

Šla sta še kakih dve sto metrov in sedla k samotnemu kozolcu. Tiho sta prisluškovala v noč in opazovala njive naokrog. Zveneči glasovi murno

so trepetali v nočni tihoti, se križali, odbijali in zamirali nekje v gozdu. Lovca sta molče uživala vso lepoto jesenske noči pod okriljem mesečeve sence, ki jo je risalo pobočje.

Mraz jima je že silil skozi suknjiče. Nekje na njivah se je zlomil storž. Hkrati sta bila oba na nogah, na mraz sta povsem pozabila in le ušesa so napeto čakala in lovila vsak najmanjši šum. Zdela se jima je cela večnost da je zopet počil storž. Med koruznimi stebli se je nekaj težkega premaknilo... Načrt je brž narejen. Toda tisti hip je za ovinkom zabrnelo in po osamljeni cesti je pridrvel tovornjak. »Konec!«, je zamomljal mlajši. In res, merjasec je globoko potegnil sapo v nosnice, zakrutil in zdrvel proti gozdu. Nema sta obstala lovca in čutila, da se spogledujeta. Starejši je pretrgal molk, čudeč se, da ob taki uri in po takšem kolovozu vozi tovornjak. Mlajši je skomignil z rameni, razumel je: Prvo je — loviti, šele drugo je — dobiti!

Bogomir Petelinšek
Zg. Poljčane

IZ LOVSKEGA OPRTNIKA

Zakaj mnogi ptiči lete urejeno

»Črne vrane so priletele« — pri kom od nas ta vzklík ni vezan na spomine o prvih pomladnih mlakah in potočkih, pomladanskem zraku in soncu; o pomladih, ki se ne vračajo ter o pomladi, ki se vrača vsako leto. Črna vrana je ptica, ki jo napoveduje. Od selivke je to prva, ki pozdravlja bližnjo toploto, prva, ki se pripravljala za vigradno gostijo.

Takoj, ko se na poljih pokaže zemlja brez snežne odeje, prilete škrijanci in začno svojo veselo pesem, oznanjajoč vsemu svetu, da so zavzeli brežiček.

»Še prozorni gozdi, kakor da so pokriti s puhom zelenila« (Puškin), kadar pričena kukati kukavica, privabljajo drobne ptice, da se sele vanje in začena svojo pesem slavec.

A kadar se gozdovi odenejo v listje in nekateri krilati drevesni prebivalci, pletoč gnezdo, začnajo nesti jajca, se pojavlja zeleni kobilar, ki ga je težko opaziti v zelenilu, a čigar močni klic takoj javi njegov povratek v domovino.

Kolikor kasneje doleti ptič, toliko ranije odleti na zimovanje. Mi že vemo, da čas ptičjega doleta odvisi od načina preživljanja. Tisti ptiči, za katere spomladi pozno nastajajo ugodni pogoji za prehrano, jeseni pred drugimi ptiči začutijo nedostatek v hrani. Razen tega je tudi čut za vremenske razmere pri ptičih različen.

Zavoljo tega se v času selitve dogajajo zastanki in celo povratek na zimovališče, kadar na poti nenadoma pritisne hlad in zlasti kaka majhna pozeba. Mogoče da zavoljo tega ptiči ne dolete vsi hkrati, marveč izprva posamez, ki služijo kot izvidniki. Ti se često vračajo h glavni jati, ki leti iz zimovališča, ako ne najdejo potrebnih pogojev za gnezdenje in preživetje. Navadno prispo na ogled prvi posamezniki, za tem glavno vršelo in šele posledje ptiči, ki so se iz nekkih razlogov zadržali na potu.

Neki ptiči lete posamez, n. pr. kukavica, detli, mnoge ujede, drugi pa v tropah v različnem številu. Ptiči, ki gnezdiijo v naselbinah, kakor kavke idr., vselej lete v tropu z vso kolonijo. Ptiči, ki gnezdiijo posamez paroma, n. pr. žerjavi ali gosi, se tik pred odletom zbero v jate.

Mnogi ptiči lete razkropljeni brez kakega vidnega reda v jati, drugi se uvrste v verige, premice ali v kline. Toda vselej obstoji za vsako vrsto ptic določen razpored med preletanjem, značilen za tisto vrsto.

Zakaj mnoge vrste vrabcev lete v skupinah, žerjavi in gosi v klinu, neki kljunači v črtah, a vrane v redkih verigah? Ali nudi tak razpored kake prednosti, ali lajša delo perutnic, ali je red letenja potreben za strogo izmenjavanje vodiča, ki pazi na smer, ali morda eden ali drugi način letenja olajša drugim ptičem, da se držijo voditeljevega leta — nam še ni znano.

V 18. stoletju so celo domnevali, da labodi lete drug za drugim in vsakteri od njih baje nasloni kljun na ledje drugemu, a kadar se vodnik utruji, se baje priključi na konec in položi kljun na hrbet poslednjemu labodu. To seveda ni tako, vendar priča, da so se ljudje že davno trudili, da bi odgonetili skrivnost pravičnega razporeda jate pri preletanju. Bodoči prirodopisci in opazovalci bodo morali rešiti tudi to uganko.

Pri odmoru in hranjenju v času preleta se ptiči obnašajo različno. Skobci ne preletajo posamez, a tudi ne strnjeni v trop, temveč v skupinah po 20 do 30 raztresenih letečih ptičev. Ako zastanejo zaradi oddiha, sedajo posamez in odletajo zdaj pa zdaj za kakim žužkom, nato se vračajo na svoje mesto. Enega ali dva utegneta oplašiti, toda ostali se ne dvignejo, pa še tisti, ki ste jih pregnali, ne lete daleč, ampak se znova spuščajo in ponovno preže na plen. Podoba je, da to ni jata selivcev, marveč stalna.

Pri drugih ptičih zadostuje pri hranjenju poplašiti enega ptiča, pa se vsa jata v gostem oblaku z glasnim vriščem ali pa molče

dvigne v višavo ter odleti, iščoč ptice tistega področja.

Ce pri oddihanju odbijete eno-dve raci iz jate, se druge pri tej priči vzdignejo ter odprhnejo, pustivši brez skrbi ubite tovarišice. Toda zlataste prepelice ali utve se drugače vedejo proti svojim vrstnicam iz jate. One se tudi dvignejo po strelu, vendar če ena od njih zaostane ubita ali ranjena, vsa jata dolgo kroži nad njo in ne odleti, kakor bi upala, da se družica ponovno vrne v njih sredino.

Še jasneje se izraža skrb za vsakega posameznika iz jate pri žerjavih, ki dolgo s klicem »nagovarjajo« ranjenca, naj leti oziroma teče z njimi. Po nekajkrat se spuščajo k ranjencu, teko skupaj z njim, če je sposoben teči, se ponovno dvignejo, kakor bi ga vabili, naj se jim pridruži, napravijo kakor da so odleteli, potem se zopet vračajo, in kadar so poskusili vsa mogoča sredstva, odlete brez njega.

Nekateri ptiči pri oddihu ne pazijo na svojo varnost, drugi, kakor n. pr. žerjavi in gosi pa postavijo posebne straže, ki pri najmanjšem sumu obveste trop o nevarnosti. Večina ptičev se za počitek in prehrano zamudi precej časa. Pri nekkih vrstah, n. pr. pri enem delu prepelc, se preletanje vrši naglo in odmori so kratki.

Ne glede na premor med preletanjem in na prihranke energije, ki jih nabere ptiči ob pričetku svojega jesenskega in pomladnega potovanja, jih selitve navadno silno izčrpa in neredko dospo ptiči na cilj komaj živi od dolge, naporene poti.

Redin — AD

Maček je plačal za ropanje

Kričanje srak in šoj je privabilo bizeljskega lovca k jablani, na kateri je opazil mačka, ki je iz dupla s šapo vlačil mlade sinčke. Ker je bil ropar zaverovan v svoje krvavo delo, se je lovcu posrečilo, da ga je zalezal. Ker pa ni imel orožja, je kar z žepnim nožem spretno zabodel in usmrtil mačka.

Franc Zevnik

Zelja lovčeve žene

»V nedeljo hitro skuhaj mi kosilo a glej, da ga bo obilo, da ne zamudim na lov; saj kmalu me ne bo domov.

Nahrbtnik mi pripravi, vse potrebno vanjša spravi: Kruha kos in pa potice zraven kranjske klobasice.«

Ljubiti lovec mora lov, saj je to poklic njegov. A brez ljubezni in poklica ostati pa ne sme ženica.

Zato žene lovcev si želijo, da se moške na lovu razvedrijo; da vrnejo se nasmejani k družini svoji, razigrani.

Marija Ledinek,

Lovec in nevihta

Lovec, ribič in vsi, ki se zadržujejo v prosti naravi, morajo vedeti, kako se je treba zadržati med nevihto. Ljudsko izročilo pravi, da je nevarno vedriti pod hrastom, da pa ni nevarnosti pod bukvi. Spominjam se, da je pred leti udarila strela v samotno bukev, pod katero so vedrili trije pastirji z ovcami. Enega in nekoliko ovc je ubilo, drugi so odnesli zdravo kožo. Po skušnjah, grozi nevarnost pod vsakim drevsom. Zato je priporočljivo, da pri nevihti ne vedriš pod drevjem, zlasti ne na robu gozda ali pod samotnimi drevesi. Nevarnost od strele je v mestu ali vasi malenkostna, ker so višje hiše po večini zavarovane s strel vodami. Vsak dan slišimo in beremo o nesrečah od strele na odprtem polju in samotnih kozolcih, da ubija ljudi, ki vedre. Nevihta ni vedno enako nevarna. Največja nevarnost je takrat, ko ponehuje. Kmetje pravijo, da najraje zadene zadnji blisk.

Kaj pravi praksa? Zbral sem nekaj poročil iz zadnjih let. Voda, ker je dober prevodnik elektrike, privlači strela, zato je nevarno, če se med nevihto zadržuješ na obrežju.

Najmanjši kovinski predmeti privlačijo strela, na primer puška, okovana palica, celo kovinski gumbi.

Med nevihto ne teci, hodi počasi, ker je tekač v večji nevarnosti. Pregovor pravi, da za vetrom rada potegne strela. Oznojen človek privlači strela. Ohladi se, če grozi nevihta. Odstrani se od dreves, konjev, goved, ovc, natovorjenih vozov! Strela najraje udari v zvišene predmete. Na ravnem polju lezi morda v kako

vdolbino, in sicer na rob proti nevihti.

Ne zadržuj se v samotnih barakah, senikih, ob živih ograjah, v kapelich, kadar prihrumi nevihta.

Rob gozda je nevaren prav tako kot drevje ob vodi. Pred nevihto zapusti gozd. Če si to zamudil, počakaj na manjši jasi, toda ne pod visokim gostim drevjem. Na ravnem se ogibaj električnih vodov in žičnih ograj. Ne stoj na prepihu! Načelo je: če si na prostem polju je vedrenje pod vzišenimi predmeti nevarno, zato je bolje, če si moker in živ, kot pa suh in mrtev.

A. S. Pirc

Nekaj več o pižmovki

Stalno beremo v našem glasilu, kako je ta ali oni ubil ali ustrelil pižmovko.

Torej, kjerkoli jo srečamo, jo uničimo. Danes pa nameravam napisati nekaj vrstic za tega glodavca, v drugi luči.

Nekaj sto metrov oddaljena od mojega stanovanja je zapuščena opekarna, s približno enim metrom globoko vodo, poraslo z močvirnim bičevjem, je pravo zatočišče vodnim putkam, žabam, belouškam itd. Prav tu sem tudi prvič naletel na pižmovko. Ko sem se pred nekaj leti vračal z lova, sem se spotoma ustavil pri tem blatnem jezeru ter opazoval vodne putke in njih mladiče. Nenadoma opazim, da je priplavala iz bičevja čisto drugačna putka. Takoj sem spoznal, da je to pižmovka. Kakor drugi lovci, tako sem jo tudi jaz takoj ustrelil. Bil je zelo lep samec. Po zelo kalnem dnu vode sem sklepal, da ta ni bila edina. Čakal sem približno pol ure in že zopet priplava še ena prav tako od tam. Ustrelil sem še to — bil je zopet samec — podoben prvemu. Naslednji dan sem čakal zaman. Pozneje sem zopet ustrelil samico, ki je bila svetlejša barve, čez nekaj dni pa še enega samca. Hodil sem še na oprezovanje, eno sem še večkrat videl, a ustreliti je nisem mogel, ker je bila preplašena od poka puške in psa terijerja, ki mi je ustreljene prinašal iz vode. Sicer se je pokazala na površini vode, a to za tako bežen hip, da nisem utegnil prisloniti puške k licu. Po nadaljnjem čakanju sem ugotovil, da se je preselila, ker sem ji tovariše postrelil. Po velikosti in svetlejši barvi sem sklepal, da je bila samica.

Pred dvema letoma, avgusta, ko so regulirali potok Žabnico, mi je prišel sosed povedat, da je videl prav tako »podgano«, kot

sem jih že ustrelil. Ker je bilo poletje, nisem vzel s seboj puške, pač pa komaj leto dni starega psa braka jazbečarja. Sosed mi pokaže natančno mesto, kamor se je pižmovka skrila. S palico sem podregal in že je zaplavala po vodi navzdol, pes takoj za njo in ko mu je hotela ulti, jo je zgrabil — in bilo je po njej. Bil je zopet samec. Tako sem uplenil štiri samce in eno samico. Sedaj pa že skoraj dve leti ni bilo nobene sledu o njih. Sklenil sem, če se še kdaj katera pojavi, da je ne bom več ustrelil, ker mi je postala ta mlakuža dolgočasna brez teh vodnih živali.

Letos, konec aprila zopet opazim kalno dno te mlake in naslednje jutro grem zgodaj opazovat. Nisem še čakal pet minut, ko je priplavala pižmovka. Bila je zelo velika, svetle barve, širokega trupa in videti je bilo, da mora nekaj biti v njenem trebščku.

Začel sem znova opazovati. Nešteto zgodnjih ur sem presedel in opazoval, da li jih je več, ali je samo ona; pa vedno je bila ena in ista.

Najbolj me je zanimalo, s čim se hrani. Kjerkoli sem jo opazil jesti, je vedno grizla trdo, mlakužno bičevje. Ko sem jo gledal na suhem, sem imel občutek, da gledam mladega zajčka, ki mu počasi leze dolga trava v gobček. Torej je samo glodavec, obenem pa seveda tudi »rovar«. Pripominjam, da poleg nje, v tej vodi gnezditja dva para vodnih putk, mimo neštete druge vodne golazni. Torej, je nikakor ne moremo prištevati med kakršno koli roparico, pač pa je le rastlinojedec.

Po zelo hudi popoldanski nevihti 9. julija, rečem lovskemu tovarišu F. J., da greva pogledat žival, ki je on baje še ni videl. Med potjo, mu povem, da je to pižmovka in da jo opazujem že tri mesece, da je skoraj gotovo samica ter, da mora imeti mladiče. Ko prideva v bližino, na moje presenečenje on prej opazi starko med bičevjem, a iz nasprotni strani pa že opaziva, da plava mladič. Naslednji večer sem pa videl tri mladiče. Dobil sem malce zadoščenja, da sem le nekaj vzgojil. Zvedel sem od lovca H. T. da je tudi v Stražiški opekarni videti par pižmovk, in smo sklenili, da jih zaenkrat ne bi streljali.

Pripominjam pa, da imamo od Stražišča, preko Bitenj, tja do Crngroba dovolj močvirja od opuščenih opekarn, in kaže, da vsaj poleti te mlake mnogo bolj prijačo temu vodnemu kužuharju, kot pa večje vode.

Najbolj uspešen lov in opazovanje pižmovk je pred vzhodom ali po zahodu sonca in tudi po kaki hudi nevihti. Čez dan jo je težje videti na gladini vode.

H koncu pa se vprašajmo? Ali bi bili res jezovi in nasipi naših voda in rek brž ogroženi, če bi vsaj v letnem času nudili temu glodavcu malo več zaščite?

Tine Hafner L. D. Besnica
Srednje Bitnje 45

Rogač v jelenovem žlebu

Trikrat sem šel v enem tednu v Pogorevc, ki je eden najlepših gamsovih revirjev v našem lovišču. Prvič s prijateljem Mirkom, ki je kot gost želel upleniti očetovega samotarja. Do lovske kočice sva videla okrog petdeset gamsov, prsk je bil na višku. Malo pred kočico je mali balvan, kjer sva se hotela nekoliko založiti in zraven opazovati niže ležeče, lépo pregledne globeli, od koder se je slišalo meketanje črnuhov, ki so varovali svoje trope. Le nekaj korakov od naju se je ustavil kaka tri leta star kozel in je stal kot pribit na strmcu pobočja. Malo nad stezo iz Strgarije se je pasel tropič dvanajstih črnih rogljačev. Nenadoma se od tropa oddaljil eden, za njim še drugi in se zapodi v prvega, požene se v beg proti nama, stari pa za njim. Ko sva prihitela na kraj blizu kočice, sva ravno prestregla preganjalca. Roglji so se mu dvigali za dlan nad ušesa, čop pa je imel nasršen po vsem vratu in hrbtu, da mu je kar vihral. Na grebenu je obstal, a ker ga je Mirko hotel še enkrat oceniti, je ostal brez lepe trofeje.

Na vrhu pod piramido sva se šele ustavila in zopet pasla tropič gamsov, ki se je počasi pomikal iz Strmih reber v najino smer. Tudi sedaj se ni odločil za strel na osemletnega kozla.

Drugo jutro sva bila že ob pol 8. uri nad meglenim morjem. Vrh Uršlje se je lesketal v jutranjem soncu. Napolila sva se kar po rebrih na vrh; ura je bila blizu desetih, ko sva prispela na vrh. Lepa in nedotaknjena od človeške noge je bila snežna belina. Pritlikava drevesa so bila s severne strani vsa zametena in tudi severna stran Uršlje je bila en sam zamet. Ob Jelenovem plazu, od kjer je bil lep razgled, sva se skrita za balvan namestila, le dobrih sto korakov od tropa 16 gamsov. Sonce je precej grelo. Puško sem imel položeno čez, nahrbtnik poleg sebe v dosegu roke. Dobro uro in pol sva občudovala lepe burklike desetletnega kozla. Glavo je imel čisto sivo in tudi drugače

je bil bolj svetel kot ostali, z izjemo dveh ali treh koz, ki so bile še bolj sive kot on. Pripasel se je čisto na rob police, tik nad zasneženim plazom, dobrih 100 korakov od naju. Vzpenjal se je za hrano, da je včasih bil le z zadnjima dvema na tleh police. Roka se mi je kar sama stegnila po puško. Podložil sem še nahrbtnik, da bi bil tembolj gotov strela. Ko sem pogledal skozi puškin daljnogled, ni bilo merilnega križa, nikjer, ves je bil zamegljen. Ko sem ga obrisal, me je tovariš opozoril na šest gamsov na plazu pod nama, od katerih enemu, da opleta sprednja noga. Zato sem pozabil na starosto na polici. Gledal sem le na tropič, ki se je bližal prvemu tropu. Poldrugi meter visoko steno police so z lahkoto preskočili, le zadnji jim ni mogel slediti in je šel ob steni police navzgor do kraja, kjer je le še kake pol metra visoko polico preskočil ter malo postal. Resko je odjeknil strel, od sten Jelenovega žleba, kruljavi gams pa se je skrčil, obenem pa odskočil z visoko dvignjenimi nogami, nato pa odskakal po polici navzgor, kakor da sem zgrešil. Trop, ki se je pasel na stenah, se je pomnožil in kakih trideset živali se je razkropilo na vse kraje. Še celo uro sva sedela ter popila topel čaj iz termovke. Ura je kazala že 12.45 minut, ko sva krenila kar po policah v smeri nastrela.

Ko greva po grebenu navzdol, me potegne psička Bianka. Razen nekaj trdih dlak, ni bilo nobenega sledu. Ko prideva do strmo padajočega žlebiča, opazim na robu za dlan velik krvav madež, sledu pa spet nobenega. Najprej je bil žlebič sto korakov dolg ter ves zasut s snegom. Od vrha navzdol kakih 10 metrov, je iz sredine žlebiča rastla precej velika smreka, z vejami do tal. Psička je vlekla prav v žlebič, ki je bil videti nedotaknjen. Toda po natančnem pregledu sem opazil konec roglja, ki je gledal iz vej. Bilo pa je prestrmo, da bi mogel priti brez naveze do njega.

Krvosledni jermen, pasove od hlači ter puške, vse to sem zvezal in oba sva vlekla ter preizkusila, če bi bilo varno za navezo. Končno se je Lipi navezal in ko dospe do gamsa, čujem samo: »Koža je.« Teda pa mu uide iz rok po žlebu navzdol, kjer se ustavi za ruševjem. Ko je izplezal, sva šla pod skale, kjer sva jo najprej pregledala in ugotovila, da je imela obe sprednji nogi ranjeni, desno samo oplazeno. Levo pa je imela v višini kolena vso razbito nad stopalom in je že malo zaudarjala. Ko sem jo iztrebil, sem ugotovil, da je moj strel raztrgal tretjino srca. Kljub temu in z

razbito nogo je šla še dobrih sedemdeset metrov od nastrela.

Ko sem se spomnil na rogača, ki se mi je tako zmuznil, mi je bilo kljub revni trofeji prav lahko pri srcu, saj sem žival rešil trpljenja, sam pa sem napravil lep gojitveni odstrel in zadostil lovski pravičnosti.

Ernest Orešnik,
Zerjav pri Črni

Srnjak - razbojnik

Letos 18. julija sem šel v Krakovo na opazovanje divjadi. Nisem bil še na cilju, ko me je presenetilo vekanje srne in vzdihovanje. Zraven je po grmovju zelo ropotalo. Stekel sem proti kraju. Tam je velika goščava, in ker sem mislil, da so divji lovci, si nisem upal naprej, ker sem bil prav na tem mestu že obkoljen od petih divjih lovcev. Vekanje je ponehalo toda ropotanje je bilo vedno večje. Prepričan sem bil, da človek mori srnjad. Zakričal sem: »Kdo je?« Odgovora ni bilo; slišal sem zgolj ropotanje (zdelo se mi je, da so stopinje). Stekel sem po bližnjega čuvaja. Doma ga ni bilo, zato so šli z mano inženir in dva delavca z ročnimi svetilkami. Iskali smo, a bilo je vse mirno, mimo tega pa zelo tema, da je bilo iskanje zaman.

Drugo jutro ob 3. uri sem šel s svojo psico (brako-jazbecarko), da vidim, ka je bilo. Z mano je bil tudi čuvaj. Iskala sva, toda našla nisva ničesar, ker je silna goščava. Zato sem spustil psico in kmalu zaslísal lajež. Komaj sem se preril proti glasu psice. Pred njo sem zagledal umorjeno srno. Pokličem čuvaja, da jo pregleda, s čim je bila usmrčena. Mislila sva, da je streljana s šibrami. Ko pa sva jo odirala, sva videla nekaj nepričakovanega in žalostnega. Srna je bila vsa preluknjana od srnjakovega rogovja. Črevesje je bilo popolnoma raztrgano, da je bilo blato pod kožo, tako, da meso sploh ni bilo užitno. Srna je bila mati dveh mladičev.

Sklenil sem, da tega srnjaka odstranim. Prav na tem mestu, sem že preteklo leto videl, kako je isti srnjak planil na mladiče, da sem jih komaj otel. Drugi večer sem šel na klic. Takoj je prišel, toda bil je na sosednjem lovišču in ga nisem streljal.

Dne 22. julija je prišel polkovnik A. Ž. na odstrel srnjaka. Ob 5. uri zjutraj sva šla na isto mesto. Nisva se še dobro namestila, že zagledava srnjaka, ki je gonil dveletnega srnjačka. Skočim na preseko, pokličem gosta in mu dam znamenje naj strelja. Srnjak — razbojnik, je obležal.

Jože Jurenčič, Mraševo 54

Borci in divji prašič

V poletnih mesecih divji prašiči v lovišču LD Trebelno kar dobro »gospodarijo« na žitnih in krompirjevih njivah, jeseni pa v koruzi. Večkrat smo organizirali pogone nanje, a so se umaknili v goščo, kamor nismo mogli za njimi. Neke avgustove nedelje smo obkolili kraj, kamor so se med tednom skrili. Psi so se zagrnali v goščo in kmalu sem opazil, kako prašič odganja psa — Borčija, ki mu je bil stalno ob strani. Ko se je ščetinar približal, sem sprožil. Mislil sem, da zaman, a je prašič začel krvaveti in še urneje ubirati povprek strmine. Kmalu ga zagledam na nasprotnem bregu. Borči je bil pred njim in ga ni pustil naprej. Zaradi izgube krvi je omagal in padel, a še vedno je z rilcem odganjal psa. Drugi strel ga je umiril. Borči je skočil na njega in nihče razen mene se ni smel prašiča dotakniti. Prašič je tehtal čez 100 kg in družinska blagajna si je opomogla.

Psu Borčiju je komaj leto dni, a je dober sledec in buden čuvaj, ki zvesto spremlja svojega gospodarja vsepovsod.

Pri enem poznejših pogonov je Borči zasledil svinjo z mladiči. Enega je odgnal od tropa in ga prignal k skupini lovcev ki so mladiča kar ujeli. Zopet je bil Borči junak dneva.

Ivan Starič
LD Trebelno

Kje so letos veverice?

Često ko hodim po mirnem gozdu, se vprašujem, kje je tisto lansko življenje? Ne morem pozabiti, kako nagajivo so spremenjale veverice vsak moj korak. Kolkokrat mi je zaplala kri po žilah, ko sem mislil, da se bliža lisica ali kdove kakšna zver, a iz grmovja se je izmotala majhna nagajivka — veverica. Pravi užitek je, sedeti na mehkem mahu in opazovati te ljubke živalce pri njihovih razposajenih igrh.

Toda letos tega ni. Na pogostih obiskih lovišča me spremljata le tihota in samota. Prav redko se mi predstavi posamezen gozdni prebivalec. Ob razmišljanju sem prišel do prepričanja, da je letošnji majhen stalež posledica prevelikega odlova v pretekli zimi.* Saj so posamezni člani ob koncu lovne sezone premogli tudi po 40 in več kožuškov. In kje so vse tiste, ki so ostale navidežno zgrešene? Ob neki priložnosti sem bil priča, da je po štirih strelh padla le ena. Zadovoljni bodimo, če so taki primeri redki.

Takemu množičnemu odstrelu veveric odločno nasprotujem. Najmanj užitka pa vidim pri lovu na to ljubko živalco, ki nas tako dobrodušno opazuje in zabava. Prav nobena umetnost ni, dvigniti puško in pritisniti. Umetnost je le, po takem lovu, brez očitkov samemu sebi, iti s »polno malho« proti domu.

Viktor Čeh,

LD. Bukovje pri Dravogradu

Strupitevi lisic s cianvodikovimi ampulami je bila uspešna

Vseskozi po vojni se člani naše LD Col poslužujejo cianvodikovih ampul za strupitev lisic in drugih roparic. Razen tega se več članov poslužuje raznih pasti in seveda tudi svojih pušk. Toda vse pasti in puške niso dosegle tega kar so ampule. Letošnja zimska sezona je bila v tem pogledu rekordna. V pičlih dveh mesecih je padlo 48 lisic na ampulo, medtem ko jih je bilo ustreljenih in ujetih v pasti le 24. Da smo imeli tako lep uspeh, je učinek dobrih ampul, medtem ko so bile prejšnja leta tudi pokvarjene. V glavnem pa je bil uspeh v tem, ker so vsi člani dobili ampule po zelo nizki ceni, ker je vso nabavo krila LD ter so tako bile ampule položene po vsem terenu (7000 ha). Poleg rekordnega števila lisic je bilo uničenih tudi več domačih mačk in

* Pa tudi majhnega obroda gozdnih sadežev. — Ur.

ena divja. Večji uspeh so imeli lovci, ki so ampule vlagali v maslo kot pa tisti, ki so jih vložili v mast, meso in podobno. Zanimivo je tudi, da ampul v margarinu roparice niso jemale. Verjetno zaradi svojstvenega duha. Uspeh pa je viden tudi pri staležu zajca in je s tem poplačan ves trud.

Jože Deoto
LD Col

Srnjak z zanko

Teško pričakovani mesec junij in z njim začetek lova na srnjaka se je začel. Bolj kot kdajkoli prej sem ga željno pričakoval, saj mi je obetal toliko novih lovskih doživetij. Pred menoj je bil namreč lovski izpit in če tega opravi, imam možnost, da še v tem lovskem letu uplenim prvega srnjaka. Da bi bila moja »korajža« pri izpitu in pozneje pri srnjaku čim večja, me je jemal prijatelj Folti pogosto s seboj. Tako sva se zmečila tudi za nedeljo 12. junija t. l.

Temna noč je odevala pokrajino, ko sva šla z doma, zakaj srnjak je bil daleč in pohiteti je bilo treba. Neopazno, po prstih se je umaknila poč porajajočemu se dnevu in nešteto grl je zažvrgolelo svoj jutranji pozdrav. Zopet sva čutila opojni čar narave, ki je docela prevzel najini duši. Strma pot naju je peljala v srce Koroških hribov.

Nenadoma mi pogled obstane na rdeči lisi na robu majhne jase. Da, srnjak je! Srnjak, po katerem je toliko hrepenelo moje oko. Kot okamenel sem obstal. Isto je storil tudi Folti. Naslednji trenutek je bil pri očesu daljnogled, s katerim je pozorno motril nič slutečega srnjaka. Moje prizadevanje, da bi ga s prostim očesom ocenil je bilo zaman, ker ga je skoraj docela zastiralo gosto grmovje. Folti mi je dal znak, naj kar na mestu počakam, sam pa se je zgubil v grmovju. Le nekaj trenutkov je poteklo, — meni so se zdeli večnost — ko je odjeknil rezek pok! Po daljšem premoru sem poiskal prijatelja. Se sva posedela in pripovedoval mi je, da se je srnjak nekam čudno obnašal. Trava da je za njim valovila, kakor da bi nekaj vlekel.

Po kakih 15. minutah sva šla na nastrel in nekaj korakov vstran zagledala Foltijevega prvega letošnjega. Nemalo sva bila začudena, ko sva zagledala na srnjakovem vratu tisto zlo, ki presune vsako pošteno srce. Okrog vratu je bila zadržnjena zanka iz 2 mm debele žice. Vrat in oprsje je bilo na več mestih ranjeno in obdano s krastami, ki so pričale, da je bil ujet že pred nekaj dnevi.

Zanka je bila dolga nad 1,50 m, na koncu pa je imela neke vrste voz in podaljšek iz druge žice. Ta voz je predstavljal resno nevarnost, da bi se zapletel med grmovjem in tako srnjaka ponovno priklenil. To se na srečo ni zgodilo. Naključje, da sva ga srečala, ga je rešilo nadaljnjih muk, nam lovcem pa je resno opozorilo, da še gospodari v skritih kotičkih naših lovišč žica, ta zahrbtni sovražnik naše divjadi.

Čeh Viktor

LD Bukovje pri Dravogradu

Lov na divje prašiče

Z gotovostjo lahko trdim, da ga ni človeka, še manj pa lovca, ki ne bi vedel, kje je prelepa idilična vasica Trojane, nad katero mogočno kraljuje pravi lovski raj Šipek, poln najrazličnejše divjadi in lovski raj, posebno še zaradi gostoljubnih trojanskih lovcev. To potrjujejo lovci sosednjih družin, še celo s prelepega Dravskega polja, ki so bili nekajkrat v prijetnih gosteh Trojančanov. Pa tudi mi smo bili v veselih gosteh na Dravskem polju, ki je pravo nasprotje našega hribovja.

Lovski posvet je zaradi ugodnih snežnih razmer sklenil večji pogon na divje prašiče z vsemi sosednjimi družinami.

Zbirno mesto je bilo pri Stojčevem Stefanu, kjer si med množico lovcev opazil nekaj častitljivih veteranov. Za obrambo proti mrazu nas je Stefan podprl z dobrim kuhanim vinom. Po načrtu smo krenili vsi nestrpni, polni pričakovanja v hrib. Gotovo se ne motim, če trdim, da ni lova, ki bi lovsko srce tako silno ogrel, kakor lov na prašiče. Prav nič nismo čutili hudega mraza, ki je neusmiljeno pritiskal, zlasti, ko so gonjači dobro prijeli. Kmalu nato so že odmevali prvi strel, po sluhu sodeč, v lovišču LD Blagovica.

Zopet so odjeknili strel, od vseh strani, kar je potrdilo, da imamo prašiče v pogonu. Vsakdo je po svoje doživljal te napete urine v upanju, da mu bo naklonjen strel in plen. Toda prvi pogon je bil jalov, le na kupe izgovorov na pretrda sprožila, na premehe vzmeti na otrple prste in podobno je bilo. Mislim pa, da so bila povečini kolena premeha.

Po treh urah je bil pogon končan in zbirališče vrh Šipka tam, kjer je bila med narodno-osvobodilno vojno ustanovljena Šlandrova brigada. Med nami so bili tudi lovci, ki so bili takrat, leta 1941 navzoči. Po topli malici, smo v drugem pogonu dvignili

precej ščetinarjev, seveda samo za pašo lačnim očem; tudi to je svoje vrste užitek, ko imaš vsaj zavest, da si ga videl.

Končno je lovsko čast rešil naš Ciril, ki je uplenil lepo trofejo. Zadnji pogon so priredili v Št. Ožbaltu in tam tudi krstili uplenitelja. Malo »trudni« smo se poslovili od dragih lovskih gostov z željo na še več takih prijetnih srečanj, ki prijateljsko zблиžujejo lovce.

Lojze Brvar, Zagorje

Na cesti nisi sam...

Pri akciji za dvig cestno-prometne discipline, smo na vsak korak srečali parolo »Na cesti nisi sam!« Saljivci so dodali, da so na cesti tudi luknje. Jaz pa dodajam, da je na cesti tudi divjad.

Ne vem kako je drugod po Sloveniji; v Prekmurju je pa mnogokrat žrtev avtomobilskega prometa divjad in to skoraj izključno zajci. Iz pripovedovanja poklicnih šoferjev, sem že mnogokrat kaj slišal o tem. Zato navajam nekaj primerov. Podatke je pa težko dobiti, ker o tem navadno vsak molči, zlasti tisti, ki nima čiste vesti. Seveda to kar navajam ne zadeva poštenih šoferjev.

Vsakomur je znano, da se zajci ponoči radi motajo na prometnih cestah in ko zaidejo v snop slepeče svetlobe žarometov, beže pred avtomobilom kot med dvema stenama, ki ju navidezno dela tema in si ne vedo pomagati iz tega, zanje pogubnega »hudičevega risa«.

Vsak šofer ve, da mora za trenutek zastreti ali ugasniti žaromete, da se divjad zopet znajde. Pošten šofer to tudi stori, zraven pa uporabi še zvočne signale. Divjad, kakor tudi domače živali (psi), so tako navajeni na hrup prometa, da preslišijo bližanje motornega vozila in reagirajo šele na zvočni znak.

Najuspešnejši je tak protizakoniti nočni lov na ravnih cestah, na primer med Mursko Soboto in vasjo Bakovci, ki pelje čez polje ca. 5 km.

Spominjam se, da sem se vozil v avtomobilu, ko je začel šofer »loviti« zajca in je na moje opozorilo to namero opustil. Nekoč smo po nesreči povozili na ovinku zajca, ki je skočil pod kolesa. Vozilo je šofer ustavil. Od pritiska koles je zajcu počil trup in je z ostalimi notranjimi organi izstopilo tudi srce, ki je viseče na žilah, še vedno bilo.

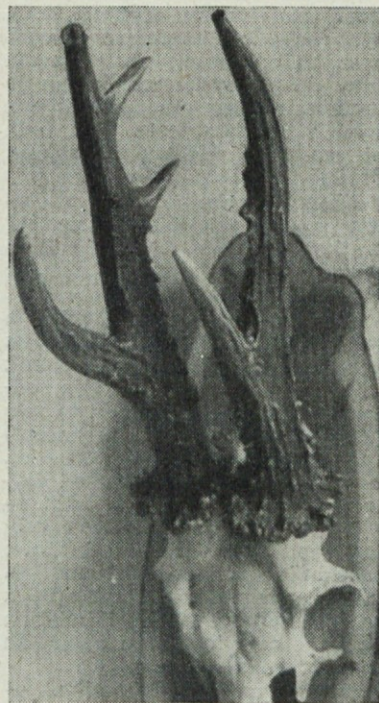
Po informacijah enega poklicnega šoferja in enega amaterja, je največ zajcev na cesti med 22. in 24. uro. Potrebna je vsaj 60 km hitrost in zajca mora udariti s sredino avtomobila, da ga kolesa

ne zmečkajo, da je tako »plen« uporaben. Eden od teh vozačev je nekoč povozil zajca in ko ga je pobral in ogledoval, se je zajec nenadoma osvestil, se mu iztrgal iz rok in srečno pobegnil. Isti je nekoč zavozil v kito jerebic, ki se je kopala v cestnem prahu in je vozilo tri ubilo. Večkrat je povozil tudi po tri zajce eno noč, toda pred vojno, ko je bilo več zajcev.

Drugi vozač je pripomnil, da zajce love tudi z lažjimi tovornimi avtomobili in ne samo z osebnimi. Po njegovem mnenju, vsak šofer, ki vozi ponoči, povozil povprečno po tri zajce na leto. Mnogi pozabljajo, da je treba povoženo divjad oddati lovskemu upravičencu, to je lovski družini ali upravi gojitvenega lovišča. Namerno dejanje je kaznivo in lovskemu upravičencu pripada odškodnina po ceniku za živo divjad. Žal pokrije temni plašč noči te vrste lovsko tatvino in mi ni znan noben primer, da bi bil kak vozač zaradi tega prijavljen in kaznovan. Divji lov z motornim vozilom pa lahko pomeni tudi prometno nevarnost in kdo ve, če kakšni nočni prometni nesreči ni kriv divji lov.

Zanimivo bi bilo zbiranje in objavljanje tozadevnih podatkov za vso Slovenijo. Gotovo je mnogo lovcev, ki bi o tem lahko kaj povedali.

Ludvik Marič
Murska Sobota

Trofeja F. Primožiča, 20. jun. 1960 iz lovišča LD Starše, teža 536 g

LOVSKA KINOLOGIJA

Tekma ptičarjev in španjelov v Polzeli

Lovska zveza Celje je priredila dne 2. oktobra 1960 v lovišču Polzela jesensko vzrejno in širšo poljsko tekmo ptičarjev. Predvidena je bila tudi tekma španjelov, toda odzval se je le en vodnik. Tudi za tekmo ptičarjev je bil pičel odziv, saj je bilo na obeh tekmah komaj 5 psov.

Vreme je bilo lepo, večinoma sončno in tudi vlažno dovolj, tako, da je lahko pokazal vsak pes kakovost svojega nosu ob enakih pogojih.

Tekmo je spretno vodil starešina lovske družine Polzela Mirko Cajnko.

Sodila sta Pavel Cvenkel in podpisani. V pomoč jima je bil agilni sodniški pripravnik Slavko Lenarčič.

Stalež divjadi je bil kar zadovoljiv; zajcev je bilo na pretek. Tudi fazanov ni manjkalo, med tem ko je bilo jerebic malo. Upoštevati pa je, da je na poljih polno koruze in drugega kritja za divjad, ki ji daje dobro zavetje in se tako lahko odtegne zasledujočemu psu.

V okviru tekme ptičarjev je bila preizkušena kokeršpanjelka »Deva RMŠK 289« na prirojene lovske zaslove. Lastnik in vodnik Franc Prišlan iz Ljubnega. Psica je stara eno leto, prav lahkega tipa, izredno živahna, toda brez vsake šole in smotrnega vodstva. Kljub temu je pokazala prav dobre lovske zaslove in je vredna resnega in doslednega šolanja. Dosegla je 86 točk, toda ni izpolnila pogojev za darilo. Prejela je pohvalno priznanje.

Jesenske vzrejne tekme ptičarjev so se udeležili 3 nemški kratkodlakarji in na širši poljski tekmi sta nastopila 2 nemška kratkodlakarja.

Za uspešno vodstvo ptičarja je predvsem potrebna pravilna oprema psa. Primeren ovrtnik in usnjat jermen. Če pripelje vodnik psa na verigi, napravi to zelo neugoden vtis in kar je najbolj važno — vodnik ni v stanju da bi djal psa pravilno na sled divjadi. Da moramo psa navaditi na klic piščalke, je samo ob sebi umevno. Z dvakratnim kratkim odsekanim piskom pokličemo psa k sebi, enkratni daljši pisk velja za disciplino »dol«. Disciplina »dol« je alfa in omega apela, da imamo psa v rokah.

Skoraj na vseh tekmah zapazimo, da je sobno šolanje zelo pomanjkljivo in nedosledno. Psa moramo predvsem navaditi, da

gre ob nogi na levi strani vodnika, ne da bi vlekel naprej in tudi zaostajati ne sme. Koder vodnik obstane, mora pes avtomatično brez povelja, sesti. Dоследnemu šolanju v donašanju divjadi je posvetiti posebno skrb, kajti delo psa po strelu je najvažnejše. Pri donašanju male divjadi mora pes sesti pred vodnika in držati plen toliko časa v gobcu, da sledi povelje »spusti«. Za vodno delo moramo psa vaditi poleti. Na povelje mora pes brez obotavljanja iti v vodo in plavati. Donašanje iz globoke vode je treba prav tako pridno vaditi in paziti, da pes prej pravilno odda plen, preden se otrese. Odložitev psa je tudi važna disciplina, zlasti na zalazu in v drugih primerih. V zvezi z odložitvijo se zahteva tudi strelomirnost. Pes ne sme po strelu zapustiti mesta, niti vstati. Psa moramo po sobnem šolanju tudi navaditi na sistematično iskanje, to se pravi, pes mora preiskati teren pred lovcem levo in desno tako, da smo lahko prepričani, da pes ni preskočil nobene divjadi. Ostrost je prirojena enemu psu bolj, drugemu manj. S primerno vajo lahko stopnjujemo ostrost. Toliko v splošnem! Upati je, da bomo v najkrajšem času dobili knjigo o vzrezi, vzgoji in šolanju lovskega psa, kar bo marsikateremu vodniku olajšalo delo pri šolanju psa.

Rezultati jesenske vzrejne tekme ptičarjev v Polzeli:

1. Nemški kratkodlak »Ali RMPki 889«, lastnik in vodnik Bogdan Hrovat. Ali ima prav dober nos, utrditi ga je v ubogljivosti, vzdržnosti pred zajcem, v strelomirnosti, obnašanju pred odletelo pernato divjadjo in zlasti v vodnem delu. Dosegel je sicer

131 točk, kar bi zadostovalo za III. darilo, toda ni izpolnil pogojev v vodnem delu. Prejel je pohvalno priznanje.

2. Nemška kratkodlak ptičarka »Tara RMPki 828«, lastnik in vodnik Jurij Vrečar. Psica ima prav dober nos, trdno stoji in je vodoljubna. Pomanjkljiva je vzdržnost pred zajcem, obnašanje pred odletelo pernato divjadjo, ni sigurna na vlaki in donašanju pernate divjadi. Dosegla je 139 točk, dovolj za III. darilo; žal pa ni izpolnila ostalih pogojev (donašanje zajca, vlaka pernate divjadi) zato samo pohvalno priznanje.

3. Nemški kratkodlak »Ari RMPki 890«, lastnik in vodnik Albert Klančnik. Pes ima prav dober nos, toda pridno ga je treba vaditi v vseh disciplinah, zlasti na vlakah pernate in dlakaste divjadi, v donašanju divjadi in v vodnem delu. Dosegel je 95 točk. Dobil je pohvalno priznanje.

Rezultat širše poljske tekme ptičarjev:

4. Nemška kratkodlak ptičarka »Erla von der Edelstauden JRPki 1067«, lastnik in vodnik Ivan Drogenik. Erla ima tudi prav dober nos, trdno stoji, sigurno natezanje, dober apel. Odpovedala pa je na vlaki zajca in v donašanju iz globoke vode, zaradi česar kljub 154 točkam, kar bi bilo dovolj za III. darilo, tega ni mogla dobiti. Prejela je pohvalno priznanje.

5. Nemški kratkodlak »Ari JRPki 1863«, lastnik in vodnik Vinko Ušen. Pes ni v nobeni disciplini odpovedal, ima prav dober nos, je trden v stoji, zelo ubogljiv, strelomiren in miren pred divjadjo. Vaditi ga je treba v odložitvi, na vlaki zajca in utrditi

v donašanju dlakaste in pernate divjadi, da jo pravilno donaša in oddaja. Dosegel je 189 točk, kar bi bilo dovolj za I. darilo. Ker niso bili izpolnjeni ostali pogoji (davljenje roparice) mu je bilo priznано zasluženost III. darilo.

Lovska zveza Celje vsestransko uspešno podpira in propagira lovsko kinologijo. Prizadeva si, da bi imel sleherni lovec šolanega uporabnostnega psa. Po svojem zastopniku, znanem kinologu Ivanu Rojcu je izročila vodnikom lepa in praktična darila.

Julij Koder

Novi sodniški pravniki

Za oceno zunanosti in dela vseh vrst ptičarjev:

Miloš BLAŽIČ, Kranj, Luznarjeva 14.

Za oceno zunanosti in dela brakov jazbečarjev:

Tine HAFNER, Srednje Bitnje 45, pošta Zabnica.

KZS

PRIJAVLJENE PARITVE

Kratkodlaki istrski goniči:

Bistra RMGki 1000 vpis v JR v teku — Bari JRGki 2489, leglo bo 3. novembra 1960. Vzreditelj Avgust Drenovec, Videm-Krško, Resa 16.

Vzrejna in uporabnostna tekma psov jamarjev na Ježici pri Ljubljani, je bila v nedeljo, 25. sept. 1960. Udeležilo se je je le pet psov. Na polju ob produ Save skoraj ni bilo moč zaslediti zajca in jerebice so prav slabo držale. Vendar so vsi psi sled dobro izdelali. Vlake z zajcem ni bilo mogoče izvesti. Pomagali smo si z edinim uplenjenim fazanom, pri čemer so vsi psi pokazali dober nos in instinkt. Psi so v dobrih rokah lastnikov in vodnikov. Od lovca se ne oddaljujejo več kakor dve, tri desetine metrov in pridno šarijo in iščejo. Trije so sledoglasni, eden le vidoglasen.

Odlična sta bila lovška terijerja, Brin Jezerski, lastnik Anton Kranjc, Cerknica, Lt 1023 oz. RMLT 670; pes ima izvrsten nos in je dosegel 90 točk, ter I. t. Cvetko, vodnik Jože Borštnik, Cerknica 40 Lt 913; pes je izvrstno vodljiv in ima odličen apel; dosegel je 87 točk — oba v prvem razredu. Lovski t. Cigo RMLT 845, lastnik Vladko Veble, Podgora; pes ima izvrsten nos in ga dah divjadi kar »vrže«; dosegel je drugi razred s 73 točkami. Točko več, 74, je pa dosegel — tudi v drugem razredu — Aron, last-

nik Igor Brezruk, Sp. Pirniče 52. Foksterijerka, ki se je nedavno gonila, je sicer pokazala dobro zasnovu, a ni tekmovala.

Uspeh je zadovoljiv in viden, ker se lastniki pravilno bavijo s psom in ga ob dobri vzgoji lepo in pravilno vodijo. Grajati pa moram tri prijavljene, ki se niso udeležili tekme in tudi ne izostanka javili. Zaradi čakanja nanje, se je pričetek tekme zavlekel in OLZ je imela nepotrebne stroške. Kdor se k tekmi prikladi, je njegova dolžnost, da se je udeleži ali pravočasno javi izostanek.

B. H. Staré

O psih

Psi se spoznavajo po vonju. Ko se prvič srečajo, se ovohajo od spredaj in od zadaj. Pes nagonsko vé, da se živa bitja razlikujejo po vonju iztrebkov, po hlapih, saj tudi svojega gospodarja spozna po tem in tudi druge ljudi, prijatelje in sovražnike. Svojo vizitko odloži pes na vogalih in drevesih, vendar je to namenjeno le drugim psom. Človek s svojim okrnjenim vohom ne bi mogel ugotoviti razlike. Cele knjige bi mogli napisati o doživetjih ljudi s psi. Lastne skušnje in pripovedovanja vsebujejo mnogo novih odkritij in malo je med njimi šablonskih. Prav zato doživljamo vedno nova, dotlej neznan psihološka presenečenja.

Pes kmalu vé, kaj ne sme storiti in če ga ne zalotiš na delu, se rad pretvarja. Kdor se ukvarja s psi, ne dvomi, da se pes za vestno pretvarja.

Čudno se obnašajo hrti pri gonji. Pes teče neposredno za zajcem, psica pa v taki razdalji za njim, da ga lahko ujame, če bi odskočil. Ta metoda lova je podedovana, izračunana in preskušena pri lovu zajcev. Pri gonji lisice sta pes in psica z glavo ob glavi. Vnema psov pri gonji lisice dokazuje, da jih ne navdušuje pohlep po mesu marveč čista lovška strast. Roparica, ki lovi za svojo prehrano, pleni samo za sproti in ne mori brez potrebe. Celo slabo hranjena mačka ne more več kot ji je potrebno da se nasiti. Če jo pa doma dobro krmijo, razvija pravo športno strast in uživa, če je njen predvideni plen hiter, spreten in previden. Ali je pri človeku športniku drugače? Kdor ni vodil plemenitega, dobro šolanega psa, ne more trditi, da psa pozna.

Ali ni odvratno dejstvo, da ljubitelji psov, ki niso lovci, drže v mestih lovške pse, čeprav nimajo velikega dvorišča, kjer bi se žival

zletala. Uro sprehoda, često z nagobčnikom, je premalo za njegovo zdravje. Ljubitelj živali se čudi, če gleda na razstavah psov pomehkušene telesno in duševno degenerirane psičke-igračke.

O nekem polkrvnem psu poročajo: V njem so, jasno dejstvo, vane druge sile kot samo navada in refleksi impulzi, zato je postal objekt hvaležnega psihološkega proučevanja. Križanec med nemškim ptičarjem in čistokrvno pointerko iz znane psarne, je bil dolgo zanemarjen in je zaradi tega postal trmast. Pes pa je takoj spoznal, da ima novega gospodarja, ko ga je ta vodil na lov. Prejšnji gospodar je bil slab strelec. Pes mu je po dveh treh zgrešenih strelah obrnil hrbet in zbežal domov. Novega gospodarja je ubogal in ni se razburil, če sta hodila mimo srn, ki so se mirno pasle. Dobro je vedel, da gre za obstreljene ali naknadno poginule zajce, če sta dan po lovu odšla v lovišče. Pri takem iskanju se je zanašal na oči in ne le na nos. Skušnje so ga naučile, da ga čaka delo, če se na kakšnem mestu zbira jata vran. Nemudoma je tekel tja in prinesel mrtvega ali obstreljenega zajca.

Čudno se nam zdi, da pes včasih rad leže na žgoče sonce, drugi ga raje išče senco. Na soncu se praži, če je prehlajen, to je, če je poprej ležal ali sedel na hladnem ali mokrem, oziroma če je iskal po snegu ali ledu, prinašal race iz vode in podobno. Pes se na vročem soncu nagonsko zdravi. Od psa se lahko učimo, da so sončni žarki zdravi.

Najvažnejša opažanja odkrivajo, da se je Darwin nekoliko zmotil, ko je trdil, da je vzrok vrtenja psa, preden se uleže, podedovano od prednikov, ki so živeli v stepi in so travo staptali, ko so si pripravljali ležišče. Res je, da se pes vrtil le, kadar namerava dlje časa počivati, ne pa, če se uleže mimogrede. Mlad pes pri tem nima težav, zakaj njegovi sklepi so prožni, medtem ko se starejši pes težko zvije tako, da mu nos počiva med zadnjima šapama in se udje med sabo grejejo. Z vrtilnimi gibi dobi dolga hrbtenica postopoma potrebno ukripljenost. Ko je dosežena, se pes naglo spusti na tla v obliki klobčiča. Staremu psu je treba dlje časa za tako pripravo. Zelo stari, torej senilni psi sploh ne morejo skriviti hrbtenice in se zaradi tega redko ali sploh ne vrte, preden gredo počivati.

po H. W. »Der Jagdhund«, 1960/2

A. S. Pirc

PO LOVSKEM SVETU

V INDONEZIJSKIH PRAGOZDOVIH

Raziskovalec in lovec svetovnega slovesa, T. Schilling je pravkar izdal knjigo o svojih doživetjih na Javi, Sumatri in drugih otokih Indonezije. Objavljamo nekaj odlomkov iz te zanimive knjige:

Načelno sem lovilh samo z lovci domačini. Tako sem imel možnost spoznati način lova, obenem pa sem občudoval hrabrost teh rjavih mož v brezpotni džungli. Na Javi so daleč okrog naseljenih krajev tigre povsem iztrebili. To je imelo nevšečne posledice. Tiger je zaviral premočno razmnoževanje divjih prašičev, ki zdaj uničujejo plantaže. Spricho zmanjšane nevarnosti so postali nočne živali. Rilčarji so bili in so še glavna hrana tigra, gospodarja džungle. Podobno je z jelenjadjo. Na otoku Borneu ni tigrov, tam je edina roparica — človek.

Moti se, kdor misli, da najde plena v izobilju, brž ko stopi v džunglo. Džungla je res polna raznih divjadi, vendar je ta zaradi nenehne ogroženosti oprezna. Razen tega je lov v džungli zvezan z nadčloveškimi naporii. Kdor nima potrpljenja, močnih živcev in jeklenega zdravja, naj ostane doma, ker tudi po teden dni ne bo videl niti kosa divjadi. Lovci domačini love še danes s kopjem, nožem in pastmi. Le redki nosijo strelno orožje. Pred pogonom očistijo do pet sto metrov širok pas drevja in grmovja. Lovci se razvrste na robu umetne jase. Na dani znak poženo gonjači in kmalu se pojavijo tropi jelenov, prašičev in druge divjadi. Lovci so povečini na konjih, brez sedla. Spodbodeni konji dirkajo za divjadjo, lovci mečejo kopja, love jelenjad za vrvmi (laso), streljajo prašiče. Če je zasledovana žival srečno dosegla nasprotno stran jase, je ne preganjajo več. Lov je končan.

Nočni lov z močnimi električnimi svetilkami imenujejo »belor«. Dvignjena divjad beži z največjo naglico, zadeti jo, je največja umetnost. Toda tudi v tej lovski disciplini sem občudoval mojstre. Jelene in gazele vabijo s posnemanjem njihovih glasov. Dva lovca sedeta z hrbtom proti hrbtu in vabita, da imata razgled na vse strani. Zgodi pa se, da pride na klic — tiger. Človek bi menil, da takoj napade, nasprotno, z največjo naglico se umakne človeku, vendar tudi lovec ne čaka na vrnitev nevarne mačke.

Bantang bivoli

Pred menoj gonijo gonjači. Na prsih nosijo majhne bobne, po katerih tolčejo s plosko roko. Trušč je tako močan in grozljiv, da zbudi ves pragozd. Daleč so še, ko preskoči jaso košuta z mladim. Domačini ne streljajo košut, ki vodijo mladice. Kmalu za košuto pridrvi merjasec. V sredo čela mu pošljem kroglo. Ko občudujem njegove ostre dolge čekane, me strese groza. Z njimi bi človeka v hipu razparal. Tedaj zalajajo gonjiči, psi velike močne pasme, podobni boksarjem. Gotovo so naleteli na tigra ali na bantang bivola. Moj spremljevalec ostro opazuje rob džungle, nato dvigne risanico. Takisto storim jaz. Tedaj se pokaže na robu bivola, največje govedo na svetu, velikan brez primere. Samo temnordeči hrbet gleda iz visoke trave in ozka glava z ostrimi rogovi. Vrat je širok in se blešči kakor da je ulit iz bron. Pogled na strašnega prednika domačega goveda, me tako prevzame, da pozabim na streljanje. Takrat počni na desni strani. Bik presenečen dvigne oboroženo glavo. V tem trenutku so ga dosegli psi. Pet šest

teh močnih zverin se vrže v naskoku na velikana, ga grizejo v noge, v stegna, v lakotnice. Bik stoji mirno. Ko pa psi postanejo neznosni se naglo obrne, dvigne enega napadalcev na roge in ga vrže visoko v zrak. Padlo truplo v hipu raztrga z ostrimi rogovi in ga stepta v prah. Ostali psi še besneje napadajo. Tedaj počni strel z leve. Dobro slišim udarec težke krogle. Bik je zadet v pleče. Hip nato zgine v džungli, odkoder je prišel.

Zdaj je vrsta na meni. Skočim s skale, na kateri sem stal in hitim čez jaso. Komaj pet metrov pred mano, v visoki travi se nekaj premakne. To je bantang. Pri mojem bližanju se dvigne. Iz gobca mu sil krvava pena. Ko me zagleda, zdrti naravnost proti meni. Iz razdalje štirih metrov sprožim v čelo in v istem hipu skočim v stran. Bik švigne mimo, se ustavi in obrne proti meni. Spoznal sem nevarnost in se vrgel med gosti bambus. Oprijemajoč se gladkih, pet centimetrov debelih stebel, plezam dalje. Hladen znoj me obliva. Če me bik zasleduje, je vsega konec. Njegovo masivno telo bo z lahkoto poteptalo bambusov gozdiček in mene. Tedaj se mi je noga zataknila v rogovi, da nisem mogel dalje. Z največjim naporom sem se obrnil in dvignil puško. Če bik pride, se bom boril. Toda zunaj je bilo vse mirno. Bika nisem videl. Nekaj minut čakanja je bilo kakor večnost.

Naenkrat slišim človeške glasove: »B'ndarah, b'ndarah! — gospodar!« Napol omamljen sem iztisnil: »Kene, kene — tu sem!«

Moje moči so pošle. Zleknil sem se med bambusova stebila. Čez pol ure sem se zbudil. Ležal sem v travi, okrog mene pa so sedeli zaskrbljeni lovci domačini.

»H'die bantang? kje je bik?« sem vprašal.

Smeje so mi pokazali bika, ki se je bil zleknil pet korakov od mene. S tremi dobrimi zadetki v pleče, glavo in prsi me je preganjal in bi me bil skoraj ujel. Bil je krasna žival. Na vratu je imel globoko, že zaceljeno rano, ki jo je verjetno dobil v boju s tigrom. Bantang je v takem spopadu neredko zmagoval. Stari tiger se nikoli ne loti divjega bika, napada ga le mladič, ki še nima izkušenj.

Leopard

Zasledovanje leoparda, ki je ugrabil dečka, je bilo podobno iskanju igle v kupu sena. Vse okrog kilometre daleč neprehojeni gozdi. Edino upanje je bilo najti prehod, ki ga uporablja divjad za prečkanje reke. Za zasede nismo imeli dovolj ljudi. Naslednje jutro sem v družbi domačina raziskoval obrežje. Poti ni bilo razen dobro zaznavnih stečin. S sekačem sva si delala pot in našla prehod. Reka je bila tam globoka največ dva metra, številni sledovi so pa pričali da tod hodi divjad na pojilo in čez vodo. Moj vodič Hasim se je naenkrat ustavil. Zdaj sem slišal tudi jaz glasno čofotanje. Ko sem pogledal, je trop divjih prašičev prečkal reko. Bilo jih je več sto. Plaval so drug ob drugem in glasno sopli in krulili. Divji prašiči, vrste pangu imajo na vratu in hrbtu dolge črne ščetine, trup pa je rumenkaste barve. Še in še jih je bruhala džungla, stare, mladice, mogočne merjasce z nevarnimi čekani in še ni bilo konca. Pol ure je trajal pohod ščetinarjev. Ko je bila glavnina mimo, sva se primaknila k prehodu. Zemlja je bila mokra, vsa prehojena od neštetihi rilčarjev, ki so potlačili vso travo in grmičevje.

Če sva hotela dalje ob reki, sva morala prečkati jarek, širok deset metrov. Blata je bilo do kolena. Onstran jarka sva naletela na — leoparda. Ali je to še bilo podobno strašni zverini, ki je ugrabila

otroka, ga odvela v džunglo in ga tam požrla? V zraku je plaval zadah divjih prašičev. Hasim je iz blata potegnil kose pisanega krzna velike mačke in jih očistil blata in krvi. Ob razkosani zverini so ležali ostanke delno požrtega merjasca z očekanjeno glavo in majhen pujs.

Rekonstruirala sva dogodek. Leopard je na prehodu prežal na plen, a je naredil napako, ki jo je plačal z življenjem. Napadel je namreč vodnika, ki je navadno stara jalova svinja. V tem primeru pa je vodil trop ogromen merjasec, ki se je leopardu zoperstavil z vso svojo silo in vztrajal do prihoda glavnine tropa. Prašiči so našli svojega vodiča v brezupnem boju s podivjano mačko, vsega v krvi. Pobesnele so in poteptale zahrbtnega sovražnika s svojo žrtvijo vred. V silnem naletu bi uničile vsako drugo žival razen slona, ki se mu spoštljivo ognejo. Žrtev divjih prašičev je v tem primeru postal leopard morilec, kajti na robu džungle smo našli ostanke ugrabljenega otroka.

Malajski medved

Hasim je trdil, da se bo medved vrnil, čeprav se umika ljudem. Tako pravijo domačini. Malajski medved ne trpi vznemirjenja, ker tudi on ne vznemirja ljudi. Če se sreča s človekom, se umakne, vendar nikakor ne iz strahu. Nekajkrat se še ozre, potem pa ga pogoltno džungla. Biruana je mirna zver, ki se hrani z rastlinjem in žuželkami. Najraje obira poganjke na kultiviranih površinah. Plantaža, ki jo obišče, kaže drugo jutro žalostno podobo. Zato ga domačini kljub njegovi miroljubnosti vneto preganjajo.

S Hasimom sva skrita v kurniku prežala na medveda, ki je že nekaj noči obiskoval njivico nekega domačina. Nasade kuruze je skoraj popolnoma upustil. V kurniku so ostale še tri shušane kokoši; ostale je medved mimogrede pobral za približek. Kokoši so zaradi najine navzočnosti nenehno kokodakale. To nam je dajalo upanje, čeprav je bil smrdač po iztrebkih neznosen.

Srnjak — pomočnik policije

Da je srnjak uspešen pomočnik varnostne službe, dokazuje primer, ki ga objavljajo lovske revije v inozemstvu.

Dva vinjena moža sta sredi noči v okolici Dunaja napadla kolesarja, ki se je peljal z dela domov in ga prevrnila. Napadeni je uspešno preživel napad in dogodek prijaviti rajonskemu stražniku, ki je takoj skupaj z napadenim pričel zasledovati roparja. Eden je ušel, drugi pa je preplezal obzidje privatnega parka in zginil med grmovjem. Kmalu nato je slišal upravitelj parka obupne klice na pomoč. Skočil je iz postelje in tekel oborožen v park, da bi preprečil domnevni zločin. V parku je naletel na takle prizor: Zasledovani napadalec na kolesarja se je obupno branil pred napadi krotkega srnjaka, ki je takrat bil v prsku. Odstranil se je šele, ko je upravitelj prijel moža in ga odal medtem prispelemu policijskemu stražniku. Prijeti napa-

Okrog desete ure ponoči sva slišala nenavaden šum v sosednjem vrtu. Medved je prihajal, prav nič previdno in čofotal čez dvorišče, razmočeno od sinočnjega dežja. V popolni temi je stopal mimo naju, le kokoši so ga izdajale z divjim vreščanjem. Nekaj časa je vohljaj, sopel, potem pa se je napotil naravnost proti kurniku. Tedaj je Hasim vključil močan reflektor, ki smo ga vzeli iz mojega Forda in ga montirali z akumulatorjem v samem kurniku. Beli snop svetlobe je iskal zver, moja puška je bila pri licu. Skoraj hkrati sva oba ustrelila. Medved je zastokal in zamolklo padel. Nad najinima glavama so frfotale kokoši.

Čez nekaj minut sva se izvila iz kurnika. Takrat je ugasnila luč, vod se je pretrgal. Medved je ležal pet korakov pred nama, toda — morda še živ. Ranjen medved je strašen nasprotnik. Zveri imajo trdo življenje. Ker priključek nisva mogla vzpostaviti, sva klicala domačine. Čez četrte ure so prinesli petrolejko. Medved je bil mrtev. Njegovo krzno se je svetilo kakor svila. Domačini so zaplesali od navdušenja, saj sva jih rešila uničevalca njihovih bornih posevkov. Zanje pomeni smrt bironu matah hari, tako imenujejo malajskega medveda, rešitev prehrabnega vprašanja. O zahrbtnosti te zveri pripovedujejo neverjetne zgodbe. Ni nevarnejše od nje. Pred dvema mesecema so s kopjem ranili medvedjega mladiča, ki se je tod klatil brez medvedke. Ušel jim je in poklical mater. Medvedka je prišla šele naslednjo noč in vdrla v hlev iz bambusovih stebel, pomorila vseh pet ovc, ne da bi jih žrla, nato pa razdejala kurnik in pred odhodom še porušila preprosto bajto, v kateri je spalo pet odraslih ljudi in troje otrok. Moža, ki se je branil s kopjem, je dobesedno raztrgala in potem vso noč lovila preostale člane družine, ki so se poskrili v džungli. Šele ob zori se je umaknila v džunglo. Poznje je nikoli več niso sledili v tistem okolju.

(A. S. Pirc)

dalec je izdal ime svojega pomagata, oba pa sta prejela zaslužen kaznen.

ASP

Prepelice, grlice in radioaktivnost

Večja skupina članov, med njimi mnogo zdravnikov lovskega društva iz Cave dei Tirreri (Salerma) je prosila Inštitut za lovsko zoologijo v Bolonji, da jim sporoči, če je življenjsko nevarno uživati meso prepelice in grlice zaradi dveh odvrgenih atomskih bomb v Sahari. To je namreč področje, preko katerega se ti selivci vračajo iz Afrike v Italijo.

Ta inštitut je 20. aprila letos odgovoril: »Znane so posledice japonskih ribiških trgov, ki so prodajali ribe s Pacifika, kjer so bili poskusi z atomskimi bombami. Iz tega se da sklepati na možnost, da je meso ptic, ki spomladi preletajo ta področja radioaktivno. Prav gotovo pa to ni. Izgleda, da se radioaktivnost lahko pojavi šele po dveh treh mesecih. Jasno je, da bi bilo radioaktivno meso

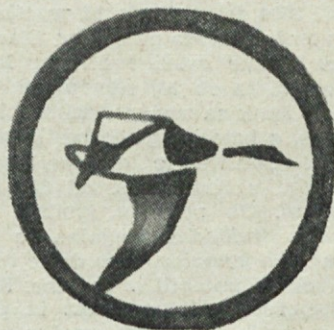
teh ptic nevarno za človeški organizem.

Vesti o tem za sedaj še nimamo, ne za ljudi ne za ptice.

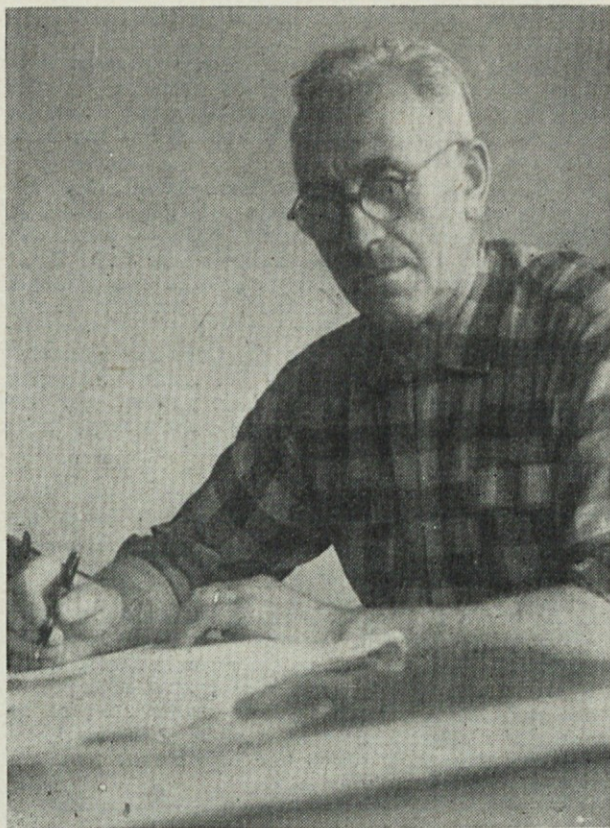
Upljene ptice naj se pošilja jo Inštitutu za nuklearno fiziko v Rim, ker ima le-ta potreben instrumentarij za tako raziskovanje.

Iz »Diane« 1960/9

Tone Černač

IZ LOVSKE ORGANIZACIJE

Miloš Kelih, šestdesetletnik in 40 let pobornik lovstva. Doma je iz prijazne vasice Sela na Koroškem, kjer je zaradi neugodnega plebiscita moral zapusti dom. Kot sin gozdnega delavca, se je od mlada vnel za naravo, za gozd, za divjad in lov. Po razsulu Avstroogrske monarhije se je priključil borcem za slovensko Koroško in po neuspelem plebiscitu prišel kot gozdar in lovec v Kamnik, se 1921. vključil v lovsko organizacijo, v kateri je ves čas neumorno in vzorno delal. Od 1936 do 1946 je deloval kot organizator lovstva in posebej kot strokovnjak za vzrejo fazanov, v sremskih loviščih, kjer se je tudi vključil v NOB za Vojvodino. Za tem se je znova vrnil v Kamnik kot šef gozdne uprave in nadzornik lovišča Kamniška Bistrica ter tako prišel nazaj med svoje gamse in ruševce. Od tedaj se je mimo svojega gozdarskega poklica ves predal delu za napredek našega lovstva. Kot lovski referent za okraja Kamnik in Kranj se je zavedel za uvedbo planskega lovskega gospodarstva in za obvezno ocenjevanje trofej, pa čas še ni bil zrel. Bil je član OLZ Kamnik, potem Radovljica, sedaj je član LZ Kranj, od 1950 pa tudi LZS. Prav toliko dela in truda je posvečal in posveča kinologiji, je izprašan sodnik za oceno brakov-jazbečarjev in odličen teoretik in praktik za vzgojo in šolanje psov. Mimo tega je plodovit pisec strokovnih člankov, odličen organizator lovskih tečajev, predavatelj in izpraševalec. Za svoje vsestransko plodno delo je bil mimo drugih odlikovanj in priznanj, odlikovan z Redom za lovske zasluge II. stopnje. Sedaj je že mnogo let upravitelj slovitih smrekovih gozdov na Pokljuki ter kot gozdar in lovec vsepovsod priljubljen in znan daleč čez meje Slovenije.

LD Bled čestita slavljenču k njegovi obletnici in mu želi še mnogo krepkega zdravja in življenjske sreče ter tako uspešnega dela za naše lovstvo.

LD Bled

Lovsko kočo na Stonu pod Medvedjakom, v nadm. višini 1200 m, je 3. jul. 1960 odprla LD Rečica ob Savinji. Člani so zgradili kočo v enem letu in prispevali 2500 delovnih ur, 22 voznikov z vprežno živino pa 650 ur. Starejšini lovske družine Milanu Repanšku, je ob tej slovesnosti izročil Znak za zasluge, delegat LZ Celje, s katerim ga je odlikovala LZS. Lovišče te družine meri 2680 ha z nadm. viš. od 350 do 1600 m. Ob pričetku gradnje je imela družinska blagajna le 40 tisoč din gotovine, tako da so malodušneži izstopili iz družine. Kaj premoreta požrtvovalnost in pogum, priča sedaj dom, vreden nad 1,5 milij. din.

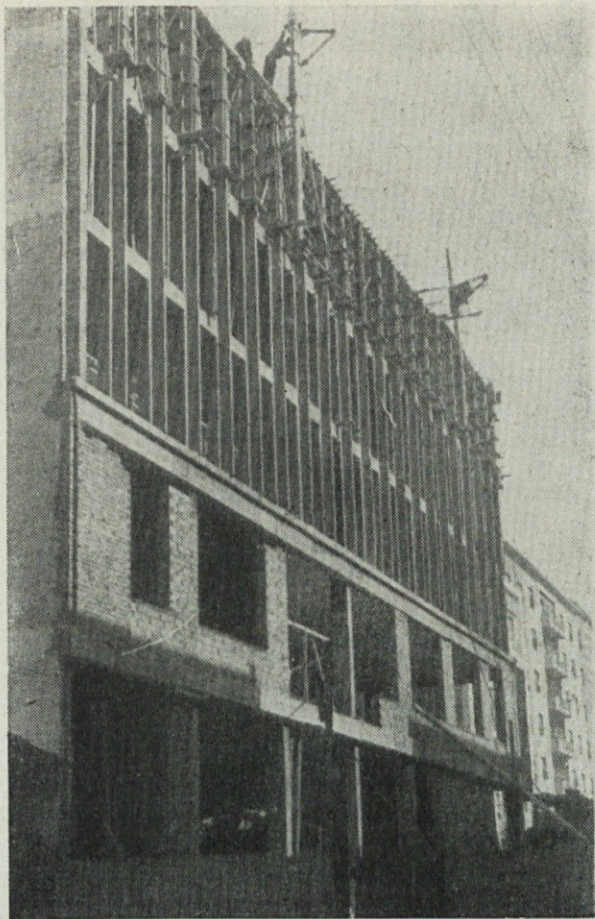
Franc Štucin

Franc Mandele, 50-letnik, član LD Bled. Pred 25 leti je prijel za delo v lovstvu in mnogo pripomogel k napredku lovskih organizacij v gorenjskem kotu. Od 1949 je vodil kinološki odsek pri Okrajni lovski podzvezi Jesenice, pozneje v Radovljici, bil ustanovitelj in predsednik Kluba za goviče na Gorenjskem in je organiziral več dobro uspešnih pregledov, ocenjevanj in tekem lovskih psov. Za svoje delo je bil odlikovan s Srebrnim znakom in diplomo za zasluge na kinološkem polju. Več let je bil član izpitne komisije za lovce pri OLZ in uspešen gospodar in kinolog pri LD Bled.

K jubileju in plodnemu delu mu iskreno čestitamo člani LD Bled.

Lovski dom v Beogradu grade na vogalu ulice Alekse Nenadoviča in Njegoševe ulice, s 5 nadstropji. V njem bodo prostori Glavne lovske zveze Jugoslavije, Lovske zveze Srbije, Okrajne lovske zveze Beograd, Lovskega društva Beograd, Lovskega gospodarstva Beograd in drugih.

Lovsko koč v Sobi pri Žlebiču, LD Velike Poljane, je 19. junija 1960 odprl predsednik lovskega turizma LZ Kočevje, dr. Cilenšek. S to koč ima lovska družina zavetišče za lovce ter prijeten kotiček za počitek in za lovske pomenke. V zadnjih petih letih je ribniška dolina dobila kar pet lovskih koč, ki bodo mnogo prispevale k razvoju lovskega turizma v tej lepi dolini.

T. K.

Lovski dom pomurskih lovcev v Murški Soboti, je bil odprt 4. sept. 1960.

Ob svečanosti je predsednik LZS dr. Jože Benigar na koncu govora med drugim čestital k pomembnemu dogodku in izročil odlikovanja: Red za lovske zasluge I. stopnje Lovski zvezi Pomurje, Red za lovske zasluge II. stopnje Evgenu Cugu, Ivanu Janežiču, Ludviku Mariču, Jožetu Raderju, Znak za zasluge pa 49. drugim lovcem. Prav tako je pomurskim lovcem čestital predsednik Kinološke zveze Slovenije, Franjo Bulc in izročil predsedniku LZ Pomurje Srebrni znak za zasluge na kinološkem polju. Lovski dom ima v pritličju prostore za prodajo orožja in vseh lovskih in ribiških potrebščin, skladišče in prostorno sejno in predavalno dvorano, v nadstropju pa pisarniške prostore in stanovanje za hišnika. To je zopet svetel zgled ustvarjalne moči skupnosti in požrtvovalnosti lovskega tovarštva.

F. P.

Tri sto lovcev koraka k otvoritvi lovskega doma

Predsednik LZS, dr. Jože Benigar izroča predsedniku LZ Pomurje, Evgenu Cugu, odlikovanje

Predsednik LZ, Evgen Cug govori pred domom, ki ga je predsednik LZS, dr. Jože Benigar simbolično odprl in tako izročil svojemu namenu

Lovski prapor je 7. avgusta 1960 razvila LD Izlake pri lovski koči na Vrhu nad Zagorjem, na pobudo agilnega starešine Franca Kokalja. Praporu je kumoval Tone Ašič, zastopnik predsednika občine Zagorje. Prapor naj bo ponos lovcem in pobuda za napredek našega lovstva.

J. K.

UMRLI SO:

Mirko Sinigoj, član LD Kamnik, dolgoletni sodelavec v lovski organizaciji in v NOB, v kateri je zgubil dva sinova, odlikovan z Redom za lovske zasluge, star 70 let.

France Škul, starešina LD Velike Poljane, je v 52. letu starosti umrl, komaj dober mesec po otvoritvi lovske kočice v Šobi, LD Velike Poljane. Na sliki pokojnik ob otvoritvi kočice, ki je bila cilj njegovega 36-letnega delovanja v lovski organizaciji. Član je bil od ustanovitve te lovske družine in njen dolgoletni starešina. Odlikovan je bil z Znakom za lovske zasluge. Vzornemu lovcu in dragemu tovarišu naj bo časten spomin in miren pokoj v domači zemlji!

LD Velike Poljane, T. K.

Ivan Pregrad, član LD Podsreda, praporščak družinskega prapora, star 27 let, v lovišču smrtno ponesrečil.

LOVSKE LATINSKE IN ŠALJIVE

S Pohorja

Danica in srnjak

Sredi julija t. l. sem uplenil srnjaka. Ko sem ga nesel proti domu, mi je pritekla naproti dveletna hčerka, da mi »pomaga«. Do takrat še ni videla srnjaka od blizu. Zelo so ji ugajale oči in moker smrček. Ko pa je opazila rogovje, se je ustrašila in ga ni več božala, ampak le zamišljeno gledala. Ves čas je opazovala delo odiranja in potem je nesla mamiči jetra, da jih speče. Malo se je zamudila v kuhinji in ko se je vrnila, je bil srnjak večji del že odrt. Tedaj je zaklicala: »Mamica, mamca, atek mucu blekco zel, daj drugo...«

J. St.

Kje je bila deveta?

Jernej Nabojček je rad govoril latinsko in je v zadnjem pogonu med drugim povedal:

Neko zimo je zapadlo toliko snega da sem moral krmiti jerebice. Prav takrat pa me je po mastnih krvavica in prtenicah močno črvičilo. Krmlilnici je veter podrl streho in tam okrog se je stiskalo devet jerebic. Kako naj jim pomagam, ko pa je sneg sproti pokrival vsako pest zrnja. Tedaj sem začutil pritisk od znotraj. Počenil sem in zgrnil hubertus, da me ni zeblo. Jerebice so bile od lakote čisto krotke in so zlezle druga za drugo pod hubertus in zobale riž, kašico, ješprenj. Ko so se nazobale, so šle. »Ena, dve, tri..., osem, devete nikjer. Pogledal sem pod hubertus in glej, krmišče je bilo prazno, deveta jerebica je pa valila.«

AP

Lik pohorskega lovca s puško na rami in krivci za klobukom, skladno dopolnjuje podoba ribniških planin, okrašenih s temnimi gozdi, svetlimi pašniki in divjadjo. Lovski raj je zlasti Janžev vrh in sosednja Orlica, predvsem pa Hudi kot. Ta del naših planin nudi najboljše pogoje divjadi. V tem hribovitem zatišju se celo pritepeni stric medved dobro počuti in si privoščiti tudi kako ovco kmeta Bukovnika. Plana za svoje namere kosmatinec ne izdaja in zato ni izključeno, da kakega lovca nehote pripravi ob njegovo lovsko dostojanstvo. Sreča je, da imajo lovci na Janževem vrhu trdno zgrajen dom in so na zadnjih pogonih za zapahnenimi vrati, lahko brezskrbno razigrani.

Od tega doma so se lovci v jasnem jutru in prijaznem soncu, po lesketajoči se rosi, spuščali navzdol proti gozdu. Dvanajst jih je bilo... »Glej, Tone, veverica!« »Aha, vidim!« in Tone sname puško in sproži. »Šment, kaj je to!« se čudi in bulji v veverico, ki je ostala na veji. Tudi drugič ni padla. Med tem so jo vzeli še drugi lovci na muho. Zadnji sproži odlični strelce iz Maribora in veverica je na tleh. Namesto krvi se je iz prerešetane telesa usipala zagovina. Starešina je odobrujoče tlesnil strelca po rami, da je mojstrsko prestrelil veverico »žico življenja«, s katero je bila privezana na vejo... V prijetnem vzdušju so lovci zavzeli stojišča in tudi Jaka je zlevil svoj nahrbtnik raz sebe ter ga odložil v zaščito korenine košate hoje. S puško se odprtih ušes in oči pomakne malo niže na stojišče. Pri ogledovanju okolice, je blisnil z očmi tudi kvišku med veje in... v rogovili jelke zagleda — kuno! »Diana mi bodi naklonjena«, je vzdihnil in sprožil. Šklep... šklep in nič drugega. Pozabil je nabiti puško. Pa se je znašel. Poškilil je kvišku, s pestjo zagrozil kuni, da počaka in se jel tihotapiti navkreber do nahrbtnika, v katerem so tičali pozabljeni naboji...

Pri zadnjem pogonu se je Jaka na široko hvalil, kako je zagovoril kuno, da ga je čakala, čeprav ni bila privezana, kakor veverica. To je bil pa tudi ves uspeh »velikega« lova, kakršnih je na zele-nem Pohorju obilo.

C. M

Graničarska mula

Lovec je na stojišču blizu »karavle« ob avstrijski meji. Lovili so jelenjad. Pride košuta

na 15 metrov. Lovec ne strelja, čeprav se kušuta le v koraku oddaljuje.

Ko ga vpraša sosed-lovec, ki je prizor videl, zakaj ni streljal, le-ta odgovori: »Sem mislil, da je graničarska mula; z graničarji pa ne bi imel rad opravka.«

P. Š.

Špela pripoveduje sosedu, da hodi njen mož vsako nedeljo na lov, pa le enkrat v letu prinese srnjaka. Katra: »Moj mi pa vsako nedeljo prinese kozlička — iz gostilne.«

M. L.

Pri zadnjem pogonu vpraša starešina:

»Tovariši, kaj menite, kdo se je na današnjem lovu najbolj zabaval?

Vodja lova: »Po mojem, zajci!«

-c

Mlad zaljubljen lovec grozi svoji izvoljenki, da se bo ustrelil, če ga ne usliši.

Dekle se ustraši in ihti: »Raje ne, ker boš drugega zadel.«

-c

Ferdo stiskač kupuje ptičarja. Ko je prebral rodovnik, vpraša:

»Ali ima pes sobno dresuro, ali je že lovil, ali stoji pred divjadjo, ali ne teče za zajcem, ali se boji vode, najde li zgubljeno? itd.«

P.

